

Ebreus

Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³lhxu²

1 1Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² e³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹si³yah³la²nāu³-xu¹tai²na² ye³ka³lxa¹txi³ e³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³te²kxi³nāu¹xa² i³yau¹ū³ain¹sān²nū²la² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yu³-ka³lxa¹txi³ ā³lxi³kxan²ti³ i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 2Nxe³ai¹nhī¹nu¹tai²nān²tu³ta¹hi¹na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² Je³su²jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²na² a²wān³-txa² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxi²li² i³hxi²kat¹sa²kxai³ nxe³te²hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yūt¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹-la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ ā³wa³kxēn³txa³si¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³yi¹li²ta¹hxai²hē¹la². 3A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ ā³nhau³ko³ja³ta¹hxai²-hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxa² a²wi¹tāu³ain²txi³ Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³ain²txi³ nxe³te²ju²hē¹la². Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ oh³xan¹ko³su² ha²kxai³ yuh³xan¹ko³su² ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³sxā³ i³hau³ko³tūh¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ a²kxā³nxi²tā² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kái³ki³kxe³su² ā³wa³su¹tū¹nhē³si¹ja³kxa³nū³-su² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe² ta³lun²nū²la² oh³nāu³a¹ nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹nē³tāu³ai²na² ūh³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³-tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si²ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² a²ki³lha³lxa² oh³xan¹tū³kq³txa² nxe³nyhu¹kxi³jau³su²

4Ūh³wxe³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³lhxu² i³yi¹li²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² i³lxa² wxi²kan¹ta² i³lxi³la³ yā¹nxe³te²la³ oh³xan¹tū³kq³txai²-nān²tu³ nxe² i³yi¹li²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Wā³lī³kha³lai²la¹wi¹. Nxe² i³yi¹li²ta¹hxai²hē¹la². 5Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³ oh³xan¹tū³kq³-txa² i³ye³kxai¹nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lxi¹:

—~Wxāi²li² Txa²wēt³su²khai³nxi¹lxi¹. Hī¹na¹ wxa²wī³nu²khai³sa¹wi¹.

A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xai²li² i³ye³kxain¹nxa³wa². Te²yā¹nxe³jau³xa² oh³xan¹te²su² te²la³ e³kxi²nūn³nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lxi¹:

—~Oh³xan¹jah¹lo² i³nxi²na² wī³nu²khai³sa¹wi¹. Txa²ki³lha³lhxu² nha¹lxi¹.

Nxe³jau³la³ Txa²wā¹sū³na² nxe² e³ta¹hxai²nxa³hē¹la². 6Nxe³yān¹ta¹ kxā³-
nhxī¹nu¹taī²na² Txa²wā¹sū³nai²li² a²ki³lha³lxa² i³sa²si¹hā³hī¹nū¹taī²kxai³lu²
a²ki³lha³lxa² ka³na³ka³nat3sxā³ yū³jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² ū³sa²si¹hā³-
ū¹nhē³lhī¹nū¹taī²kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Oh³xan¹tū³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxi²nxain¹txai²lxi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 7Te²yā¹nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Oh³xan¹tū³ka³txi³su² nxe³tū³ka³txai²li² we¹taī²na¹tū³ka³txai²la¹-
wi¹. Sū³nu²na¹xai²na² we¹taī²na¹tū³ka³txai²la¹wi¹. It3ta² we¹ta¹kxa²
yā¹nxe³sxā³ we¹taī²na¹tū³ka³txai²la¹wi¹. Ha³lai³xa² we¹ta¹kxa² yā¹-
nxe³sxā³ sa²si¹hā³a¹tū³ka³txi³su² we¹taī²na¹jah¹lo²sa¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 8Nxe³yān¹ta¹ A²ki³lha³lxaī²li² nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Sū³nu²khai³si¹lxi¹. Wxa²hxi²ka¹nīn¹ju³ta² hai³txi³ ne³ki³so³nxa³-
lho³li¹. A²wa³kxēn³sai¹nīn¹tū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ wain³txi³
sa²hau³kot3sa²tē³ai¹nīn¹tu¹wi¹.

9 Wain³txi³ kái³kxe³su² a³lxi¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³kxe³su² yo²kwī¹-
kxi¹nha²kxai³ nxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na² Si³yxa³jah¹lo²na¹xai²na²
wxa²sū³nu²su² na¹ha²kxai³ nxe³na¹te²na¹xai²na² i²sxā³ so¹nxa²ha¹hē³li¹.
Nxe³nxa²ha¹kxah³lo² i³nxai²li² wxi²kin³ti³to³nīn¹ju³taī²li² wxa²ya³li³-
nāu³xa² ā³sen³sai¹ai¹ni¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³ kái²n ka³lih³kxi¹nxain¹na³li¹.

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 10Te²yā¹nxe³sxā³ āh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lāi³. A²wi¹lhī¹nu¹taī²kxai³lu² ha³lo²ai²li²
yuh³xan¹ko³xu¹taī²li² i³yū¹tin¹nhē³li¹. Wxa²hxi²kan¹khai³nxīn¹ju³-
taī²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xai²na² we¹tī¹nhē³li¹.

11 Nxe³ta³ko³xai²na² sa²kxai³lu² i³yū¹tin¹ko³xai²na² sa²kxai³lu² ne³ki³son³-
sxā³ hxa³ntu¹wi¹. Txa²wā¹wā²la³ka³lo³a² wa³su¹txi³ ti³non³te²ju²hē³li¹.
Nxe³kxa² yā¹nxe³ju³ta² ha³lo²ai²na² a²yo²ha³kxa¹ ti³non³khai¹nxe³-
tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²lā²nxān³tho³li¹. Kxa²ti³ yxa²xai³lin¹tu¹wi¹.

12 Jā¹nxe³sxā³ wā²la² ti³ka³lo³ai²li² wxa²ka³lū³sxā³ ū³ha¹sān²nū²la² wā²la²
ka³lo³xā³xai²li² sa²wē³not3nha²hī³ki³tā³li¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² ha³lo²-
ai²na² a²yo²ha³kxa¹ tah²ko³xai²na² ā³wē³not3tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹
wxāi²kxai³ ā³nā³li³to³txā²nxa³lho³li¹. Hai³txi³ ti³non³nxā²nxa³lho³li¹.

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 13Jā¹nxe³jut3su² oh³xan¹-
tū³ka³txi³su² te²la³ e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². E³kxai¹nxa³te³nah¹lxi¹,
Txa²wā¹sū³nai²nān¹jau³kxai³lu²:

—~Txa²wi¹ne³tāu³a² ā³wxe³txu¹li¹. Nxi¹n¹tāu³a² wxa²ko¹ko¹nū³ka³txa²
sa²yo²we¹txa²si¹hai¹na¹ju³ta² wa³ka³ti³lo³taī¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xa² yā¹nxe³jau³xa² oh³xan¹tū³ka³txa² e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
A²ki³lha³lxa²khai³xa² Je³su²jah³la² so¹lxi³ e³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

14Jā¹nxe³jut3su² oh³xan¹tū³ka³txai²li² i^h1nxe³tū³ka³txi³si²te²la¹xā³?
Hāi¹sxā³ ā³non²ta³kxi²ne³lain¹tū³ka³txai²la¹wa². A²nū²ai²li² yuh³xan¹ko³-
xan¹te²su² te²a² ko³nxe³ti³ kái³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tū³ka³txi³nū³su²
ā³non²ta³kxi²te³lhxā³ sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³su²

2 1Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xai²li² ain³kxi²ki³jau³xai²li² wi¹lain³kxi²a³sah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wi¹lain³kxi²ki³sxa³kxai²nān²tu³ wān³txai²li² yo³na² ā³nē³lha³ta²wa². 2Nxe³sxā³ wān³txu¹tai²na² oh³xan¹tū³ka³txu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³jau³su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai³tā² te²la³ wān³txai²li² wi¹lain³kxi²nha²sxā³ sa²yxo²we¹tai¹nxa³te²nāu³xai³tā² ko³-nxe³ti³ kǎi³ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ ko³nxe³ti³ kǎi³ain¹kxa²yo³su² sa²so¹ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 3Te²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹-nū³ka³txi³na¹xai²li² te²yā¹nxa²sxā³ sa²wa²su³tū¹nhē³jau³nū³a² ā³na¹ki³kxai²nān²tu³ ā³non²ta³kxi²nē³te²la³ hai³txi³ yū³nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³ju³tai²li² Je³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo³su² ha²kxai³ nxe³jah¹lo³su² hi²sen³kxai³lu² txa²nū² wān³txa² sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³nū³a² i³yau¹ū³nhē³lain¹na²hē³la². Nxe³nē³lhān³ka³tu³ yxo²i²-ain¹tū³ka³txa² jau¹xain²txi³ i³yau¹ū³nhē³lain¹na²la². Nxe³nē³lain¹te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹ē¹nai²na² sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³nū³a² ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³nē³lain¹-na³la². 4Nxe³ti³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³ye³ū¹hain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la². I³ye³ū¹hain¹te³nah¹lxi¹, kǎin² wā³nxīn¹nū¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² hxi²ka¹nai¹-nxa³kxe³su² i³kǎi³ha²kxai³ a²nū³kxūn³ju³ta² on²txai¹nha²kxai³ nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³ye³ū¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² i³la³kxi²nū¹hain¹kxe³su² ū³hū²xai³ain¹ju³ta² te²yā¹nxe³sxā³ i³-yē³ū¹hain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la², Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²wa²su¹tū¹nhē³jah¹lo²su¹

5Nxe³sxā³ yān³txai²na¹ oh³xan¹tū³ka³txa²kxai³lu² ha³lo²a² txah²ko³nū³a² i³yū¹txa³ko³nū³a² hai³txi³ ū³hū¹ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la², ā³wa³kxēn³txa³si¹-jau³sa³. 6Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe²e³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²khai³xa² ih¹nxe³kxa²yan³ti³su² hxi²ka¹nai¹nxa³kxan²ti³ ne³wā²na³ai¹nxān³te²la¹xā³? Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nū²a² tah²-nāu³xai²li² wi¹li²ai¹nīn¹te²la¹xā³?

7Nxe³sxā³ oh³xan¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹sxā³ ān³sen³sai¹ain¹-si¹nhī¹lxi¹. Jū¹nxa² yan¹nāu³a¹ te²yā¹nxe³te²tu³ nxe²yxau³ain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nāu³xa² wxi²kin³ti³ton³si¹hai¹ni¹nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi²ha²-kxai³ nxai¹ni¹nhē¹li¹. Yen³kxa² whāi²na¹ ā³wa³kxēn³to³tai¹ni¹nhē¹li¹.

8Yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²hxi²ka² ūh³wxe³nū¹hai¹ni¹nhē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² yen³-kxai²li² ūh³wxe³nū¹hain¹kxe³su² ū³hū²hxa³tai¹nhē¹la². Hai³txi³ a²yen³kxi³la³ wā³ko³nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ hi¹nai²li² txa²wā¹ye³nai²na² i²ki³sxa³wa². Ūh³-wxe²hxa³tū¹hain¹kxe³su² i²ki³sxa³wa². 9I²ki³sxa³kxan²ti³ Je³su²jah¹lho²khai³su² i²ki³tā³la². A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² kxā³nhxi¹nai³tā² oh³xan¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ā³sen³sai¹si¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ kwē³kxa² ka¹lxa²nxa³hē³-la². A²nxe³hi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³nai²li² wi¹li²ū¹nhē³kxe³nū³su² jah¹lo²kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi²nē³nxa²ha¹te¹
 nxe³sxā³ hī¹na² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³ton³ni² kāin² sa²nēn¹kxi² nxe³ti³hit¹Ita¹-
 hxai²hē¹la². 10 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹
 i³yūt¹l¹si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxai¹li² i³yūt¹l¹si¹kxa²
 wi¹lha²te³si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lo²nu¹ta²-
 kxai³lu² ye³khāuh³lxa³thin³khai¹nha²sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² ā³wa³su¹tū¹-
 nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nū¹nhē³lhxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³hxi²ka¹ta³lun²sxā³
 yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta¹na² wain³ye²na³la². A²nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³-
 tū³ hā²wxā³txa³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ Sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ki³tu¹wa².

11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa². Te²yā¹nxe³-
 sxā³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² sa²han³kxi²ti³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³
 Sū³nu²kxai³lu² a²wē³ha³lxi³su² ti³hi¹tē³na³la². Nxe³ti³hi¹tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Je³su²jah³la² hi²sen³su² āu²li²nē³lxa³wa². Yxān¹ta¹ e³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²lon³ti³tāu³su² yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³nē³na³la². 12 Nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 —~Txa²wā¹sū³nāi³. Txa²lon³txi³tāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ wxi²kin³-
 ta³ton³nin¹ju³ta² i³yau¹ū³ai¹na¹tu¹wi¹. Yxo²i²tū³ka³txi³nāu³a²
 sa²nēn¹kxi¹nxa²ha¹jau³su² i³hain³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 13 Te²yā¹nxe³jau³xa²sa¹, āh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² yxo²i²a¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Te²yā¹nxe³to³ha²kxai³:

—~Wē³ha³lxa² Sū³na² ū³hū¹sa³kxa² txai²na² sa²yo²we¹txa²te³lhxā³ sī¹-
 na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Jā¹nxe³jut³su² wē³ha³lxa²kxai³lu² a²sī³khai³xa² yū² a²ti³ha²yau³khai³-
 xa² yū² nxain¹na³la². Nxai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² tū¹ka³txa²
 yā¹nxe² wen¹nūn³te²jai¹ti²tu³wa². A²nū²khai³su² yū²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³-
 ju³ta²kxai³lu¹ Sa³ta³na²jah¹lo²su² te² hi²sen³su² a²nū²a² i³ya²lu¹tain¹ju³ta²
 hxi²kan¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³te²a²yan³txi³su² Je³su²jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²-
 ta³a² a²hxi²kan¹jah³lo²kxai³lu² i³ya²lu¹tē³ju³ta³nū³a² hxi²ka¹nxa³ti³hi¹tā³la².

15 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²ai²li² ya³lu²kxi²ju³ta³nū³a² yuh³lxi³sxā³ yxau²xai³te²la³
 ā³non²ta³kxi²si¹nhē³jau³su² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²nū²a² i²li²te²su² te²a² ya³lu²ju³ta³nū³a² yuh³lxa³kxi²-
 nha²sxā³ yxau²xai³ju³ta³nū³a² wxa²wa²su¹tu¹wa². 16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² oh³xa²-
 sa²si¹hā³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kái³ju³ta³la³ Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² sa²wa²-
 su¹te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 a²ne³tah²nāu³su² te²a² ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² Je³su²jah³lain²txi³ sa²wa²su¹-
 te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 17 Nxe³ha²kxai³ a²lon³ti³tāu³xa²kxai³lu²
 nxe³tū³ka³txa² yā¹nxe³khai¹xa² Je³su²jah³la² nxe³sih¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Wā³nxin¹te²a² a²si³yxau³jah¹lo²su² te²lo³tā³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
 i³ye³ū¹nhē³na³la². A²nxe³jah¹lan²tū³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³lha²-
 kxai³ wi¹wi¹nxe² kái³ū¹nhē³lha²kxai³ nxe³te²sē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² ko³nxe³ti³

kāi³ki³ju³ta² a²wah³xa² sa²wa²su¹tē³na³la². 18 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxā³nxa² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³si¹jau³nū³su² khāuh³lxa³ti³nū¹hain¹-na²hē³la². Nxe³kxan²ti³ hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³xa³hē³la². Nxe²nxa³ha²kxai³lu¹ nxe³hī¹nān¹te²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³si¹jau³nū³su² khāuh³lxa³ti³nū¹nhē³kxai²nān²-tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ā³non²ta³kxi²nē³kxi²nū³su² hxi²kan¹nū¹nhē³na³la².

Je³su²jah³la² Moi³se²ah³la² nxe³nyhu¹kxi³jau³su²

3 1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ki³sa²kxai³ a²lon³sa²nyhu¹-ki³tā³la². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³kaix¹lo¹nē³na³la². Oh³xai²nān¹jau³xa² sa²yxo²wet¹lsxā³ yxau²xai³nē³si¹ja³kxa³nū³su² i³kaix¹lo¹nē³na³la². Nxe³nē³ju³-tan¹te²kxa³ya³llhu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i²yxau²xai³la³sah¹lxi³hē¹la². A²nxe³te²a² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² i³sa²si¹ha³ū¹nhē³kxah³lai²la¹wa². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² yxo²i²ki³sa²kxai³ Txa²wā¹wā³nxin¹te²a² a²si³yxau²jah¹lo¹lot³sxā³ i³ye³ū¹nhē³-kxah³lai²la¹wa², Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²sa³. 2 Kxā³nxi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² a²yxo²wān³txa² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³ kwa³na³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² wain³txi³ sa²hau³kot³3si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Kwa³na³ha²kxai³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²nān²tu³ wain³txi³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²-ti³ai²ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Sū³na² hxi²ka² sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lai²na² Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²wet¹lsxā³ yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². 3 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²kxai³lu² a²wxi²kin³ti³ton³-ju³ta² kāin²na³la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai²na³la². Nxe³sxā³ sxi²su² a²wi¹ju³ta² i²ki³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ sxi²ha² ton³jah¹la² sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³ki³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Moi³-se²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² sxi²khai³xa² yā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² sxi²ha² txon³jah¹la² yā¹nxe³ha²kxai³ nxe³hū³nx²na³la². Nxe³kxe³su² ha²kxai³ Je³su²-jah³lai²na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ā³sen³sai²na³la². 4 Jā¹nxe³sxā³ sxi²ha² i²li³thi³na² txon³jah¹la² yū³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wet¹ljah¹lai²la¹wa². 5 Jā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wit³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³su² te²kxai³lu² wi¹lhit¹lsxā³ sa²hau³-kot³3sa²tē³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³nū³a² yan¹na² e³kxi²jau³nū³a² i³ye³nūn¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². 6 Nxe³nxa²ha¹te¹ Kris²-tu³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ta²hai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxi²na² A²hxi²kan¹jah³lai²la¹wa². Txa²wā¹ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ki³-tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² ki³tā³la². Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²i²sa²tē³ki³kxe³su² ha²kxai³ wah³nxe³kxi²sa²tē³ki³kxi³ju³ta²nū³su² kan²txi³ i³ki³kxe³su² ha²kxai³ nxe³ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² ki³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² i³ye¹nxi²kxi³jau³su²

7-8 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² a²wān³txi³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Hī¹na²su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx²ti³jau³xa² ain³kxah¹-lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³ah³lxi³txa³hē¹li¹.

Nxe³sxã³ a²kxã³nhxí¹nu¹tai²na² wxa²wí³na²nãu³xu¹tai²na² sa²-
 kxai³lu² txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sain¹na²hẽ³li¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a²
 yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²kxai³lu² ai³lha²thet3tai¹nhí¹nu¹tai²na² hxi²ye¹-
 ta³lxi³nha²si¹sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ a²ẽ¹na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 “Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ki³kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kãi³ki³kxa²yo³ha²
 ũ³hũ¹sain¹si¹nxa³lho³na¹.” Nxe³nyhain¹na²hẽ³li¹. Jã¹xah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

9 A²nxe³hi¹nu¹tai²kxai³lu² wxa²wí³na²nãu³xu¹tai²kxai³lu² txa²wã³nxí¹-
 nũ¹hai¹na¹ju³ta² i²sain¹to³kxan²ti³ kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ 40 nxe²
 kwẽ³kon³sxã³ i²sain¹to³kxan²ti³ txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sain¹to³sxã³
 hxi²ye¹ta³lxi³sain¹to³hẽ¹li¹.

10 Nxe³sain¹to³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³an³ta³kxai¹na¹hẽ³li¹. Ì³an³ta³-
 kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tũ¹ka³txai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xai²li² ko³nxe³ti³
 aĩ³nhain¹na²hẽ³na¹. Hai³txi³ tĩh³na² i³yau¹ũ³hai¹na¹tĩh³na² ã³nxai³-
 ain¹nxa³hẽ³na¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

11 Nxe³sai¹nha²kxai³lu¹ i³an³ta³kxi²nha²sxã³ i³ye³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Txa²-
 ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ i³ye¹nxi²sa²tẽ³ya³sai¹nxa³lho³li¹.” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹.

Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wã³tã³sa²yah³lxi¹lxa².

Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² i²khai¹nxe³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxa²ẽ¹nãu³ai²li² ko³nxe³ti³-
 hin¹nha²sxã³ yxo²ĩ²yah²lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Ka³ten³yah¹lo²kxai³lu²
 ã³nxu²lot3jah³lxin¹nha²ta²wa². 13 Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² i³yau¹ũ³-
 nhẽ³jau³xa² yũ³ki³tã³la². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² e³kxi²nũ¹nhẽ³na³la². Nxe³nẽ³tãu³a²
 txa²wã¹nũ³ka³txai²na² i³nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nha¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹
 a²hĩ¹na¹na² i²li³te² i³nxai²na² ko³nxe³ti³ ain³yah³lxin¹ju³ta² i³ki³ha¹kxi¹sa²-
 kex3so¹nx2ti³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²kxai³lu² ã³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su²
 nxe³nx2ta¹wa². 14 Jã¹xah³lxin¹jut3su² yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta²tã² ya³lo³txi²yah³-
 lxi¹nha²kxai³ hai³txi³ ã³na¹yah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa².
 Jã¹yxah³lxi¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet1sxã³ yxau²xai³lah³lxi¹lxa².

15 A²nxe³ju³tu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² e³ta¹-
 hxai²hẽ¹la². E³te³nah¹lxi¹:

—Hĩ¹na²su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹-
 kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²yxo²ã³sa²tẽ³yah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³
 a²kxã³nhxí¹nu¹tai²na² wxa²wí³na²nãu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² txa²wãn³txa²
 sa²yxo²ã³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ a²ẽ¹na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Sũ³na²
 wãn³txa² sa²yxo²ã³ki³kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kãi³ki³kxa² yo³ha² ũ³hũ¹sain¹si¹-
 nxa³lho³na¹.” Nxe³nyhain¹na²hẽ³li¹. Jã¹xah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² ĩh¹te²tã³ kxã³nhxí¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ain³kxain¹sãn²sxã³ sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²te²sẽ¹na²? Kwa²hã¹nxe³sxã³ tũ³ka³-
 txai²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹tai²na² hxi²ka² sa²hau³ko³tũ³ka³txai²la¹wa².
 E³ji²ta²ko³xa² sa²sai¹si¹hain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txu¹tai²na² sa²yxo²-
 ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 17 Te²yã¹nxe³sxã³ kwẽ³kon³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwẽ³kon³tãu³a²

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ih¹te²ta³ i³an³ta³kxi²ta¹hxai²te²sē¹na²? Kwa²hāi¹nxe³sxā³, ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² ai³lhxa³ yxau²xai³tāu³a² ko³nxe³ti³ kāi³-tū³ka³txa² yan¹nāu³a¹ ya³lu²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³an³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 18 Te²yā¹nxū³sxā³ Txa²-wā¹sū³nai²li² a²kxā³nxa² e³kxi²jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³jau³-jau¹xu¹tai²li² ih¹te²ta³ ain³kxi²tū³ka³txi³su² hi³te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹xa³kxi³nū³su² ih¹te²ta³ ā³wih¹si¹hai¹nxa³te²la¹xā³? Kwa²-hāi¹nxe³sxā³ tū¹ka³txu¹tai²kxai³lu² wān³txai³tā² sa²yo²ā³tū³ka³txu¹tai²na² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 19 Nxe³jut3su² hi¹na² i²ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wi¹hain¹ju³ta³-nū³su² hxi²ka¹nai¹nxa³lho³la². Ju¹tai²li² txa²wā¹ē¹nāu³a² i²nha²ki³tā³la².

4 1 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³nai²na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³-ye¹nxi³ki³ju³ta³nū³su² ā²la² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³ i²khai¹nha²xai³jah³lxi³hē¹la².

—~Ha³lo²a² i³ye¹nxi³na¹ju³ta³nū³a² ā³wih¹si¹sa²nxa³jau³su² i³yī¹li²sa²na³na¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 2 Jā¹nxe³jau³xu¹tai²na² i³hen³-txi³nx2ti³jau³xu¹tai²li² jau³xain²txi³ i³hen³txi³nē³jau³xain²txi³ nxe³jau³xai²li² ain³kxi²nūn³ki³ta¹ti²tu³wa². Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² ain³kxain¹kxan²ti³ hai³txi³yo²i²ai¹nxa³ha²kxai³lu¹ i³hxi²ka¹tain¹ju³ta³nū³a² yū³ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³-wa². 3 A²kxā³nxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a² yo²ha³kxa¹i³yū¹ta³lu¹nhi¹nu¹tai²kxai³lu² i³ye¹nxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²kxā³nxi¹-nu¹tai²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ yo²i²te²ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nx2sa²tē³ki³ju³ta³nū³a² yū³ki³tu¹wa². Yxān¹ta¹ tū¹ka³txi³nu¹ta²kxai³lu² kxā³nāu³a¹ yū³ai¹nxa³lho³la². Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~I³an³ta³kxai¹na¹ha²kxai³ Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 4 Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ wān³txa² ā³xa² e³kxi²-ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ti³xa² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tāu³a² wa³kon³sān²nū²la² a³lan²nūn³-tāu³a¹ i³ye¹nxi²ta¹hxai²hē¹li¹, Txa²wā¹sū³na²su¹. Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²wa³ka³la² ā³na¹sān²nū²la² i³ye¹nxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³-wa². 5 A²nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txū¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²ha³lo²a² ā³wih¹kxi²sān²sxā³ i³ye¹-nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³na¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6 A²nxe³jut3su² a²wi¹lhī¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²-ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² ā³wih¹sxā³ i³ye¹nxi²ju³ta³nū³a² yū³tu¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²li² āh¹ i³yau¹ū³te³lhxā³ ha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu¹kxai³lu² āh¹ a³la²ni²tāu³a¹ i³hau³ko³ta¹hxai²ti³ai¹-

ti²tu³wa². Nxe³je³nai²li² hi¹nai²la²na³la². A²nxe³jau³jau¹xai²li² kwê³kxa³ ko³ka¹lxa¹tâu³a¹ Txa²wâ¹sû³na² wân³txu¹txai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² û³-wha²li¹jau³xu¹tain²txi³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Hi¹na²su² Txa²wâ¹sû³na² wân³txa² î³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹-lxin¹kxai²nân²tu³ wxa²ê¹nâu³ai²na² sa²yo²â³sa²tê³ah³lxi³txa³hê¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

8 Jâ¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²kxâ³nhxi¹nu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² yah³-lon¹sxâ³ ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nû²la² a²wê³not3jah¹la² Jo³su³e²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nû³ka³txu¹tai²na² a²wa³kxên³txi³ta¹-hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹tai²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nû³ka³txu¹tai²na² î³ye¹nxi³si¹hain¹ke³la³te²kxai³ hai³txi³ Txa²wâ¹sû³nu²la³ hai³txi³ âh¹ yan¹-nâu³la³ î³ye¹nxi²ju³ta² â³yu³ta³la³ î³ye³kxai¹nhj³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yân¹ta¹ e³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³ha²kxai³ Txa²wâ¹sû³na² yo²î²ain¹tû³ka³txa² sa²kxai³lu² Txa²wâ¹sû³na² ha³lo²a² î³ye¹nxi²ju³ta³nû³a² yû³ain¹tu¹wa². A²kxâ³nxu¹ta²kxai³lu² Txa²wâ¹sû³nu¹ta²kxai³ a²wa³ka³-la² ta³lun²sân²nû²la² a²lan²ta² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tâu³a² wa³kon³sân²nû²la² a³lan²nûn³tâu³a¹ î³ye¹nxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jâ¹-nxe³sxâ³ î³ye¹nxi²ki³ju³ta³nû³su² yû³nû¹nhûn³ki³tu¹wa². 10 Nxe³sxâ³ a²nû²a² î²li³te²la³ Txa²wâ¹sû³na² ha³lo²a² â³wih²kxi²sxâ³ î³ye¹nxi²kxai²nân²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² a²yo²ha³kxa¹ â³na¹hî³nx2na³la². Kxâ³nhxi¹nai³-kxai³ Txa²wâ¹sû³na² î³ye¹nxi²hi¹nai³kxai³ jâ¹nxe³sxâ³ a²nû²a² î²li³te²la³ î³ye¹nxi²nû³nhî³nx2na³la². 11 A²nxe³jut3su² Txa²wâ¹sû³na² ha³lo²a² î³ye¹-nxi²si¹nhê³ki³jau³nû³su² â³wih¹ki³sxa³kxa²yan³txi³su² sa²yo²â³ain¹kxai³ jâ¹xa³sah¹lxi³txa³hê¹la². Ya³lo³txi²sxâ³ â³wih¹ha³sah¹lxi³wxa².

12 Txa²wâ¹sû³na² wân³txa² ka³ten³jah¹la² yâ¹nx2na³la². Wâ³nxin¹jah¹la² yâ¹nx2na³la². Yu³la² kâin²ta³wxi²a² txo¹khai¹nxe³te²ju²hê³la². A²wxi²ai²na² txo¹ha²kxai³ a²ha³tih³nâu³a² txo¹ha²kxai³ nxe³te²ju²hê³la². Ka³yxuh³xai²-na² a²sî³nai²na² û³whi²lho¹ki³te²ju²hê³la². Nxe³ki³kxai²nân²tu³ a²su³ai²na² e³lxah¹ î²ki³te²ju²hê³la². Nxe³ta³wxi²a² yâ¹nx2na³la², Sû³na² wân³txa²sa³. Nxe³sxâ³ Sû³nai²na² wân³txa² ain³kxi²ki³tâu³a² txa²wâ¹ê¹nân¹jau³xai²na² e³lxah²lxi³nê³ye²na³la². Te²yâ¹nxe² txa²wâ¹ten³nha²ki³jau³xai²na² e³lxah²-lxi³ye²nûn³ki³tâ³la². 13 Jâ¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wâ¹sû³na² yen³nâu³ai²li² hxi²kan¹txi³ hâi³a² yxau³ki³sxa³wa². Ha³lo²a² whâi²na¹ e³lxah²lxi³ye²na³la². Kâi³ki³ju³ta² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ ain³nha²ki³jau³xa² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ nxe³ye²na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wâ¹si³yah³la²nâu³xu¹tai²na² kâi³ain¹kxai³ jâ¹xa³sah¹lxi³txa³hê¹la². Wain³txi³ sa²yo²we¹ja³sah¹lxi³wxa², Sû³na² ha³lo²a² â³wih¹sxâ³ î³ye¹nxi²ki³sxa³kxa²yan³txi³nû³sa³.

Je³su²jah³lai²na² Txa²wâ¹sû³na² yen³nâu³a² î³-ye³û¹nhê³kxah³la² î³yau¹û¹nhê³jau³su²

14 Jâ¹nxe³jut3su² kan²txi³ yo²î²a³sah¹lxi³wxa². Je³su²jah³la² Txa²wâ¹sû³na² Tah²hai²la¹wa². Txa²wâ¹sû³na² yen³nâu³a² â³wih¹sxâ³ yxau²na³la². A²nxe³jah¹-

lxain²txi³ Txa²wā¹wā³nxĩ¹te²a² a²si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ i³ye³ũ¹nhē³na³la². 15 Nxe³sxā³ txa²wā¹wā³nxĩ¹te²a² a²si³yxau³jah¹la²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² nũ³kxũ³nē³lxa³ju³ta² yan³ta³kxi²nē³na³la². Jah¹la²kxai³lu² txa²wā¹kĩ³nāu³xai²na² ya¹nxe³la²sxā³ kō³nxe³ti³ kái³sain³si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²-nũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ hai³txi³ we¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Kō³nxe³ti³ kái³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³jut3su² ya³lo³txi² nxe³sxā³ Je³su²jah³la² ā³ti³a³sah¹lxi³hē¹la². Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³hā²kxai³ kō³nxe³ti³ kái³kĩ³kxa² whāi²na¹ ā³wa²su¹tũ¹nhē³tu¹wa². Wi¹-lhin¹sxā³ yan³ta³kxi²nē³tu¹wa². Hxi²kan¹nē³lxa³tāu²a² i³nxũ²kwai³lxũ¹nē³tu¹wa².

5 1-3 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² nxe²na³la². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³-a² wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹jah¹lai²li² a²si³yxau³jah¹lai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a² i²sxā³ i³so²na³la², Ju³te²a²nāu³xai²na² hxi²ka²sa³. Nxe³sxā³ a²nũ³khai³su² kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³nāu³xa² Txa²wā¹sũ³na² ye³na¹ wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹na³la². Nxe³ju³kxai³lu² yen³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² ũ³hũ²na³la². Te²yā¹-nxe³nũ³sxā³ a²nũ²a² kō³nxe³ti³ kái³ain¹ju³ta² ā³ti³si¹ja³kxa³nũ³su² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² ũ³hũ²na³la². Jah¹la²kxai³ kō³nxe³-ti³ kái³kxe³su² ũ³ti¹kxi² a²nũ²a²nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kái³ain¹kxe³su² ũ³ti¹kxi² nxe³si¹ja³kxa³nũ³su² ũ³hũ²na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ju³kxai³-lu² jah¹la²kxai³ a²nũ²khai³su² ye²ha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² ten³kxi²nha²jau³su² o²la³kxi²sain³nha²na³la². Nxe³sain³si¹nha²ha²kxai³ a²nũ²a²nāu³xai²li² i²li³te²a² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wain³txi³ kō³nha²nxa²te²su² te²a² kō³nxe³ti³ kái³te²su² te²a² nxe³te²he³la³kxa² yan³ta³kxi²nũ³nyhah¹na³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nāu³a²kxai³lu² a³la³kxi²nũ³yha¹hĩ³nx2na³la². 4 Nxe³nxa²-ha¹te¹ a²nũ²a² a²ē¹nān¹jau³xai²li² hai³txi³ e³xa³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Wā²nxũh¹ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ a²nũ²a² wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹-kxe³nũ³su² o²la³kxi²na¹tũ¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ i³sa²nēn¹kxi²ti³hit1sain¹tũ¹xā¹. Nxe³jau³su² e³xa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i²nx2ti³kxai²nān²tu³:

—~Jah¹lai²li² i³ye³ũ¹hain¹kxe³nũ³su² o²la³kxi²si¹ha¹ja³kxa³nũ³su² i²sxā³ so¹-na¹tũ¹xā¹. Nxe³jau³su² nxe³hĩ¹na¹ so¹lxi³ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹kxe³su² o²la³kxi²na³la². Kxā¹nxi¹nu¹ta¹na² te²yā¹nxe³jut3su² A³rāu²ah³lu¹-tai²na² ju¹taix3 Jā¹nxe³sxā³ o²la³kxi²si¹ja³kxa³nũ³su² i²kaix1so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxān³su² a²ha² yān³ta¹na¹ Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² A³-rāu²ah³lu¹ta¹na² yā¹nxe³sxā³ wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹kxe³su² wā²nxũh¹lxi³sxā³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Wā²nxũh¹ i³sa²nēn¹kxi²nha²si¹nha²ju³-ta³nũ³a² kwa²sa²so¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³yau¹ũ³nhē³jau³su² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxai²li² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Wxāi²li² Txa²wēt3su²khai³nxĩ¹lxi¹. Hĩ¹na¹ wxa²wĩ³nu²khai³sa¹wi¹.

A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xai²li² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6 Yau³xā³xa²kxai³lu² Je³su²jah³-la² i³yau¹ũ³nhē³jau³su² nxe³nũ³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²yen³nāu³a² a²nũ²a² wā³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²-tē³in¹tu¹wi¹. Me³ki³se³te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7 Kxã³n^hxⁱna¹i³ka¹xi³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² txa²wã¹ha³lo²a² yxau²xai³ta¹-hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ti³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² kãin²txi³ si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a² ã³non²ta³kxi²nũ¹-nhẽ³jah¹la² i³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lain²txi³ a²ẽ¹nã¹jau³xa² i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ kãin² i³kaix¹sxã³ i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ au³txi³ i³-ãin²ta³kxi²nha²sxã³ i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² win¹ta² thãi³ti³la² sa²yo²we¹kxi²nha²ha²kxai³ Je³su²jah¹la²kxai³lu² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³-wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wãn³txai¹li² jau¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxi²sxã³ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 8 A²nxe³jah¹-la²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²tah²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Khãuhx3nha²tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹ju³ta³nũ³a² ã³ne³wxe³-ton³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³sxã³ sa²yo²we¹ta³lun²ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xa² i²li³te²a² te²yã¹nxe² sa²yo²we¹te²su² te²nãu³xa² a²ẽ¹nãu³ai¹na² i³hau³ko³tũ¹-hain¹te²la³ te²su² te²na² nxe³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². A²hi¹nai²na¹ ãh¹xai²na³la². 10 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² i²sxã³ i³so¹sxã³ wã³nxin¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²-wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxin¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Me³ki³se³te²kah³la² a²hẽ³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Sũ³na² wãn³txa² sa²yo²wet1sã²ka³tu³ hã²wxã³txa³ ã³na¹kxe³jau³su²

11 Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² wãn³txa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³xai²na² ka³lxa¹jau³-xai²na² ã³tau³to³tã³la². Yxã¹ta¹ wa³lxe³jau³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²yah²lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³ne³wxe³yah²lxan³tho³la². 12-14 Kwẽ³kxa² ka³lxa¹ko³xai²li² yo²i²sa²tẽ³yah³lxi¹lxa².

— Wãn³txa² wa³lxe³jau³su² a²hoh³lxi³su² yah³lxin¹ji¹xã¹. A²nũ²a² ã³xai²na² i³tih³nxain¹yah³lxin¹ji¹xã¹. Na¹jau³su² na¹ta¹ yah²lxa³lxa². Wãn³txa² Txa²wã¹-sũ³na² wãn³txa² a²wi¹lhĩ¹nã¹jau³xai²na² hai³txi³ a³la³kxi² ta³lun²yah³lxa³lxa². Nxe³yah²lxa³nha²kxai³ ãh¹lxi³sxã³ i³yau¹ũ¹nx2ti³to³ju³ta² so¹lxi³ yũ²na³la². Txa²wã¹wẽ³ha³lxa³ jũ¹lxi³hĩ¹na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ i¹te²jai¹ti²tu³wa². Yxã¹-ta¹ txon²ti³tãu³a¹ yain³txi³khai³su² yain³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wẽ³ha³lxa² yã¹lyah³lxi¹lxa². Wa³lxe³jau³xa² a²hoh³lxi³si²yah³lxa³nha²kxai³ a²su³su³yau³hũ³nxe² wãn³txa² wi¹lhĩ¹nã¹jau³xa² so¹lxi³ a³la³kxah¹lxi¹-lxa². Yxã¹ta¹ wãn³txai¹li² ain³kxah¹lxin¹jau³xai²na² wain³jau³su² tã³nxa² wai³nxa³jau³su² tã³nxa² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²yah³lxa³lxa². Te²yã¹nxe³sxã³ ko³-nxe³ti³hin¹kxe³su² tã³nxa² wi¹lhĩ¹nã¹kxe³su² tã³nxa² a²hoh³lxi³si²yah³lxa³lxa².

6 1 Yxah²lxa³nha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²a² yã¹nxe³sxã³ wãn³txai²li² a²hoh³lxi³si²a³sah¹lxi³hẽ¹la². A²wi¹lhĩ¹nai³tã¹nã¹jau³xa² Kris²tu³jah¹-lai²na² wãn³txa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³xai²tã² i³ha³nãu²kxi²sxã³ wãn³txa² ã³ta³lo³hẽ²ti²jau³nũ³a² wa³lxe³jau³xan²tu³ ã³ne³wxe³nũh¹a³sah¹lxi³hẽ¹la². A²si³yxau³jau³xai²tã² ãh¹ o²la³kxi²xi²a³sah¹lxi³tã³lxa². A²yen³kxi³yu³ta²

ha³ya³kxa³lxi³sin¹ju³tai³tã² ã³na¹ki³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ yxo²i²ki³sa²kxai³ nxe³jau³jau¹xai³ta³lxi³ ã²la² kã¹ki³ta³la². Kã¹ki³sa²kxai³ txa²wã¹si³yon³nãu³a² ã³nũ²la² ya¹nãn¹jau³nũ³a² wa³lxe³jau³xan²tu³ wi¹-lain³kxa¹sah¹lxi³hẽ¹la². ²Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa² au³hxai²jau³xai³tã²:

—~Yen³kxa² wi¹sa²hxa³n³kxa³ti³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ã³ne³-wxe³ki³sa²kxai³ a²nũ²a²te²na² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²na² wxa²ne³wxaih³ki³ju³ta² ã³ne³wxe³ki³sa²kxai³ nxe³ki³ta³la². Te²yã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nũ²ki³nãu¹xai²li² ya³lu²ki³kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²-ki³kxe³nũ³su² ã³ne³wxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ã²la² yan¹nãu³a¹ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã¹ki³ju³ta² a²ya³ti³nũ¹nhẽ³ju³ta³nũ³su² ã³ne³wxe³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³-yah³lxi¹lxa². Nxe³jau³xai²na² ha³kxa¹ ã³ne³wxe³ki³ta³la². ã³ta³lo³hẽ²ti²jau³nũ³a² wa³lxe³jau³nũ³a² a¹la³kxi¹jah³lxi³nũ³nhẽ¹la². ³A²nxe³kxe³kxai³lu² kã¹ki³tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ã³nhĩ²ka¹tũ¹nhẽ³kxai²nãn²tu³ nxe²kã¹ki³tu¹wa².

⁴Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a²i²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²kxai³lu² a²e¹nãu³-ai²na² ã³wih¹sxã³ sa²ha²te¹tũh¹sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ wãn³txai²li² ã³na¹sxã³ sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lo²su² jah¹lo²sin¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²-wã¹sũ³na² ã³wã³li²xi²sxã³ ã³yxo²o³tũ¹ai¹nxa³lho³la². A²kxã²nxa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhĩn¹sxã³ i²yxau³nu¹hai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² nxũ²kwai³wi¹hai¹nha²kxai³ nxe³kxe³su² nxe³ain¹na²hẽ³la². ⁵Txa²wã¹sũ³na² wãn³-txa² wi¹lhĩn¹jau³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi¹nũ¹ha²kxai³ nxe² i²sxã³ yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². ⁶Jã¹nxe³jut³su² ha³ya³kxa² yxo²i²ain¹ju³ta² ã³na¹ain¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ ko³nxe³ti³ kã¹ain¹ju³ta² i³ain¹ta³kxi²nhain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³wa²li²xi²sxã³ ã³yxo²o³tũ¹ai¹nhĩ³nx²nxa³wa². A²nxe³tũ³ka³txai²-na² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² Kris²tu³jah¹lo²si²ha²kxai³ ãh¹lxi³sxã³ tẽ³sxã³ hi³sa³ka³txa² ũ³hxi¹ki¹la³kxi²sxã³ su²lhã³ain¹kxa² ya¹nxe³jut³sũ³ju³ta² kã¹ai¹-nhĩ³nx²na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yen³nãu³a¹ tũ¹ka³txai²na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² ãu²lxa²to³ta¹nhĩ³nx²na³la².

⁷Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹ha³lo²a² kxĩh³nũ³xai²na² wi¹la³ wax³tu²tũ³xai²li² yain³txa² wi¹lwen¹te²ju²hẽ³la². Hai³sxa² a²wa³kxẽn³yah³la² yain³txa² kãin² wxa²so¹xi²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhĩn¹sxã³ i²hĩ³nx²na³la². ⁸Yxãn¹ta¹ si³sa² wai³la² ũ³yhen³kxa² wen¹ko³sxa²-kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hĩ³nx²na³la². Nxe³sxã³ yan¹nãu³a¹ ha³nxe²a² ũ³hĩ¹lhxa³thĩ³nx²na³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³-hũ³nxe² hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yã¹nx²na³la². Sũ³na² wãn³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yã¹xain¹na³la². Ko¹xai²na² yã¹nxe³-sxã³ Sũ³nai²na² yen³nãu³a¹ wi¹lye²te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². Sũ³na² yen³nãu³a² u²lxi³ ã³waix³si¹hain¹sxã³ khãuh³lxa³txi³sa²tẽ³ain¹tu¹wa².

⁹Txa²yã¹lxah¹lxi¹lxa². A³lxi¹nx²ta¹wa². Nxe²e³a¹kxan²ti³ te²xa²yã¹lxah³lxa³lxa². Sũ³na² wãn³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²yah²lxa³lxa². ĩ²nx²ta¹wa². Wxa²e¹nãu³ai²na² sa²hau³kot³jah¹la² Kris²tu³jah¹la² i²yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³-lu² wi¹li²nx²ti³na³la². Ju¹ta² i²te²sa¹wa². ¹⁰Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu²

ka²yāu¹ka²yāu¹sxā³kāi³ū¹nhē³ju³ta²yū³te³sxa³jai¹ti²tu³wa². Wain³txi³kāi³ūh¹-
 nx2ti³tu¹wa². Wain³txi³kāi³yah³lxin¹ju³ta²ne³wā²na³xa³lho³la². A²kxā³nxa²
 Je³su²jah³lai²na²wān³txa²yo²i²sxā³yxai²xai³te²nāu³xa²a³la³kain¹yah³lxī-
 nha²kxai³ā³non³ta³kxain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹xah³lxī³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe²
 kāi³yah³lxin¹ju³tai²li²Txa²wā²sū³na²hi²sen³kxai³lu²ne³wā²na³ūh¹nx2ti³xa³lho³la².
 11 Nxe³ha²kxai³te²yā¹nxe²nxū²kwai³lxū¹txi³kāi³sa²tē³yah³lxin¹kxai²nān²tū³a²ha²
 yan¹nāu³a¹kāi³yah³lxin¹kxa²yo³ha²yū³yah³lxin¹tu¹wa². Ā³ten³sxā³wahx3xah³-
 lxin¹kxi³nū³a²yū³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²na²ten³khaix1sa³nha²wa².
 12 U³lhxā³kwā²hxi²tha³sxā³yo²i²yah³lxī³txa³hē¹la². Txa²wā²si³yah³la²nāu³-
 xu¹tai²na²sa²kxai³lu²Txa²wā²sū³na²wān³txa²yo²i²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yen³kxi³kxe³nū³a²i³yau¹ū¹hain¹jau³xai³tā²yo²i²nha²sxā³ya³nān³ta³ki²la²sxā³
 wah³nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe²kāi³jah³lxī³hē¹la². Txa²wā²sū³na²
 wān³txa²yo²i²nha²sxā³ya³nān³ta³ki²la²sxā³wah³nxe³sa²tē³jah¹lxī³hē¹la².

Sū³na² wān³txa² ya²la³tū³ we¹tū¹nhē³kxe³nū³su² jau³su²

13 A²kxā³nhxī¹nu¹tai²kxai³lu²Txa²wā²sū³nu²kxai³lu²i³ye³kxi²sxā³A³bra³-
 āu²ah³lu¹ta²kxai³lu²wān³txai²na²ain³kxi²so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa²
 kxā³nāu³a¹yan¹khai¹tāu³a¹kāi³ūh¹ju³ta²nū³a²i³yau¹ūh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 I³yau¹ū³ūh¹ka³tū³ta¹a²nū²a²te²li²Sū³na²kāin²ju³ta²yā¹nxe³te²la³yū³te²sxa³-
 wa². Txa²wā²sū³na²hxi²kan¹khai³nxe²yxau³te²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ā³sen³sa¹sxā³
 kāin²jah¹la²yū²nxa³ha²kxai³a²i³lxī³khai³xa²i³ye³sxā³wā²nxūh¹i³ye³ū¹nha²ta¹-
 hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 14 I³ye³ū¹nha²sxā³A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

—Kxā³nāu³a¹i³ka³li¹ti¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxa²ne³tah²nāu³su²kāin²ka³lxa¹-
 ton³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 15 Nxe³ka³tū³A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu²
 ya³nān³ta³ki²la²sxā³wah³nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wah³nxe³ha²kxai³yan¹nāu³a¹
 i³ye³ūh¹jau³xai³tā²sa²yo²we¹nha²sxā³a²ki³lha³lxa³khai³xa²a³li³lah¹ta¹hxai²-
 ti³ai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu²a²nū²ai²na²i³ye³kxai²nān²tū³a²ya³la³lhu²
 jau³su²kxai²nān²tū³a²nū²a²ā³xa²ā²la²kāin²txi³i³lxī³nha²jah¹la²i³ye³yo²nū¹-
 si¹te²ju³hē³la². Nxe³sxā³ā²la²kāin²txi³i³lxī³nha²te²na²a³txi²ki³kxai²nān²tū³
 i³wā³wā³ta³kxi³jau³xa²yū¹hī³nx2nxa³wa². Hāi¹sxā³yo²i²sxā³yxau³hī³ki³tā³la².
 17 Txa²wā²sū³nu²kxai³lu²a²wān³txai²na²hai³txi³yau³ā³xa²i³yax1jau³sxa³wa².
 Hāi¹sxā³jau³xain²txi³yxau²sa²tē³jau³xai²la¹wa². Nxe³ju³kxai³lu²yo²i²ain¹-
 tū³ka³txa²Txa²wā²sū³na²wān³txa²yo²i²ain¹tū³ka³txa²e³lxah²lxī³yain¹na³la².
 18 Nxa²ha¹te¹Txa²wā²sū³nu²kxai³lu²wān³txa²ya²lan³tū³khaix1jau³xa²yau³ha¹li¹
 yū²na³la². Yen³kxa²yan¹khaix1nāu³a¹kāi³ūh¹jau³nū³a²yū²a²wān³txi³khai³xa²
 i³ye³ū¹nha²kxi³jau³xa²yū²nx2na³la². A²nxe³jau³xai²li²Txa²wā²sū³nu²kxai³lu²
 hxi²kan¹txi³i³ki³ha¹kxi²nha²nxa³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nha²nxa³ha²kxai³Txa²-
 wā²sū³na²hxi²ka²yxau²xai³ki³tā³la². I³nxū²kwai³lxū¹txi³nē³jau³xai³la¹wa².
 Txa²wā²sū³na²ha³lo²ai²na²ā³nū²kxi²sxā³yxau³ya³nhē³ju³ta²nū³a²ya³nān³ta³ki²-
 la²sxā³wah³nxe³ki³tā³la². Nxe³ju³tai²li²ā³na¹ki³sxa³lho³la². Kan²txi³yo²i²ki³tā³la².
 19-20 Wah³nxe³ki³sa²kxai³na³vi²o²tē³na²ya¹nxe³ki³tā³la². Nxe³tē³na²sa²kxai³lu²:

—[~]Ä³yit1sxã³ yxau³na¹tũ¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ ta³nu³lhũ³ka³txa² kãin²khaix1nxe³ka³txa² kwa³thi³lih³na² sa²ka³tũ³kxi²ka³txa² tẽ³sxã³ ã³na¹ain¹te²ju²hẽ³la². Ä³na¹ain¹kxai²nãn²tu³ kwa² ã³nxai³ju³ta² yũ²-te²sxa³yu²hẽ³la². It3ta² nũ³kxũn³kxan²ti³ ã³nxai³te²sxa³yu²hẽ³la². Jã¹nxe³jut3sũ³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²ai²na² ã³wih¹sxã³ yxau³ya³-nhẽ³ju³ta³nũ³ai²na² kan²txi³ wah³nxe³sa²tẽ³ki³tã³la². Yxo²i²hĩ³ki³tã³la². A²kxã³nxi¹nai³tã² I³sa³e² nũ³ka³txu¹tai²na² nxe³te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹-sũ³na² sxi²ha² yuh³xan¹thĩ³na² so¹lxi³ wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹jah¹la² a²hxi²kan¹te²a² so¹lxi³ ã³wih¹te²ju²hẽ³la². Kwẽ³kxa² ka³na³ka³nat3sxã³ ã³wih²xai³te²ju²hẽ³la². A²nũ²a² i²li³te²a²:

—[~]Ä³wi¹ha¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² kxan²ti³ ã³wih¹hĩ³nx2nxa³wa². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² ka³-la³xi²sxã³ yxau³sa²tẽ³na³la². Yxau³te³na¹ i³ye³ũ¹nhẽ³na³la², Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²sa³. Te²yã¹nxũn³sxã³ ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ yxo²i²kĩ³tũ³ka³txa² ka³la³sxã³ yxau³sa²tẽ³nũn³ki³tu¹wa². Nxe³kxe³su² wah³nxe² yxau²xai³-ki³kxe³su² yan¹nãu³a¹ ã³na¹nẽ³lxa³lho³la². Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i²sxã³ i³so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³-wa². Me³ki³se³te²kah³la² a²hẽ³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Me³ki³se³te²kah³lu¹txai²na² a²nũ²a² i³ye³ũ¹jah¹lo²su¹ jau³su²

7 1 Jã¹nxe³jut3su² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² sxi²je³nu¹tai²li² Sa³-lẽ²thĩ³na² a²wa³kxẽn³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹jah¹lo²su² ta¹hxai²-ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tũ³ta¹ nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³te²hi²sen³kxai³lu² a²ko¹ko¹nũ³ka³txi³nãu³xu¹tai²na² he¹li³sxã³ sun²tã¹-hxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² ne³kxauh²xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ne³kxauh²xi²te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hit1jau³su² e³kxi²nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la². 2E³kxi²nyha¹te³na¹ A³bra³ãu²-ah³lu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxai²na² a²ko¹ko¹nũ³ka³txa² ã³nhe¹kxi²sxã³ so¹kxi²kxai²na² tẽ³sxã³ wã²nhũ¹nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ yen³kxa² hxi²ka² hxi²sxã³ yen³kxai²na² yũ³kxai²nãn²tu³ yen³kxa² ki³ka³na³ka³nat3sxã³ wã³kot3sxã³ so¹sxã³ ã³whã¹kxi²te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ yen³kxa² ka³lxa¹sxã³ nxe²xai³sxã³ ã³whã¹nũ²la² Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² ã³hũ¹nyha³ta¹hxai²ti³-ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³lu² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² a²i³lxa² a²si³yxau³tãu³a² txa²nũ² ha³lo²a² wain³ju³ta² so¹lxi³ kã¹sxã³ yxau²xai³kxa² a²wa³kxẽn³yah³lo²su¹. Nxe³hxai²na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ Sa³lẽ²thĩ³na² a²wa³-kxẽn³yah³lo²su² ha²kxai³ a²i³lxa² ã³hã¹ a²si³yxau³tãu³a²su² ha³lo²a² hãun²kxa² yxau²xai³kxa² a²wa³kxẽn³yah³lo²su¹. Nxe³hxai²na²hẽ³la². 3A²nxe³jah¹lu¹tai²li² a²wi³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ a²hã³ka³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ a²si³yah³la²nãu³-xu¹tai²na² i²ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³tã³la². Hai³txi³ wẽ³sa² a³li³lah¹je³nu¹tai²li² i²ki³sxa³ha²kxai³ yah³lon¹sxã³ ya³lu²je³na³kxa² i²ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³tã³la².

Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² te²hũ³jah¹lo²su² na³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³-
na² yen³nã³a¹ a²nũ²a² wã³nxin¹ti³ i³ye³u¹sa²tẽ³na³la², Me³ki³se³te²kah³la²sa³.

4 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² i²khai¹nxe³jah³lxi³-
hẽ¹la². Hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³lu²
a²ko¹ko¹nũ³ka³txa² yen³kxa² ka³lxa¹txi³ so¹kxi²nyhain¹kxu¹tai²na² wã²-
nhũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yen³kxai²li² hxi²ka² hxa³sxã³ yen³kxai²nãn²tu³
ki³ka³na³ka³nat³sxã³ wã³kot³so¹xi²sxã³ ã³ha¹nũ²la² yen³kxa² ka³lxa¹sxã³
Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² wã²nhũ²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². 5 Te²yã¹-
nxe³jut³su² Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² so¹lxi³ a²nũ²a²
i³ye³ũh¹tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txi³nãu³xai²na², Moi³se²-
ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹:

—Yen³kxa² hi³ka² hxa³sxã³ yen³kxai²na² yũ³kxe³su² ki³ka³na³ka³nat³sxã³
so¹kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxe³te²ju²hẽ³la². A²nũ³ka³txi³khai³xa² so¹kxi²nyhain¹te²-
ju²hẽ³la², a²yxo²ha³kxa¹ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nãu³syu¹kxan²ti³na².
6 Nxa²ha¹te¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² hai³txi³ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²sa³-
wi³sa³la³ ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe²nxa³kxan²ti³ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² yen³kxa²
wã²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²yen³kxa²
a²ko¹ko¹nũ³ka³txa² so¹kxain¹kxa² wã²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². So¹-
kxi²te³na¹ i³ka³lih³ti³hit¹jau³su² i³ye³kxi²nũh¹ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na²
hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ka³lih³ti³hit¹jau³su² so¹kxi²jah¹lai²la¹-
wa². Wãn³txa² wi¹jau³nu³a²kxai³lu² so¹kxi²jah¹lai²la¹wa². Nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹
Me³ki³se³te²kah³lu¹ta²kxai³lu² i³ka³lih³ti³hit¹jau³su² i³ye³kxi²nũh¹ta¹hxai²hẽ¹la².
7 Jã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² ã²la² hxi²kan¹te²a² a²yxo²wãn³txa² so¹lxi³ i³ka³lih³ti³-
hit¹jau³su² kũ³we³ki²la² hxi²ka¹nxa³te²a² i³ye³kxi²te²ju²hẽ³la². 8 Nxe³nxa²ha¹te¹
Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nãu³su² yah³lon¹sxã³ ya³lu²ain¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³
a²nũ²a² ã³su² i³ye³ũh¹kxe³su² ã³wẽ³no³tain¹te²ju²hẽ³la². Yxã¹ta¹ Me³ki³se³te²-
kah³la² a²wẽ³no³te²a² i³ye³kxi²nẽ³lxa³wa². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ya³lu²ju²ta³nũ³a²
yũ³te²na² te² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² wã²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ Me³ki³se³te²kah³la²
a²wẽ³not³jah¹la² i³ye³kxi²nẽ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Yen³kxa² wã²nhũ²xai³kxe³su² so¹-
kxi²jah¹la² ka³ten³ti³ yxau²xai³jah¹lo²nũ³su² ta¹hxai²hẽ¹la², Me³ki³se³te²kah³la²sa³.
9-10 Jã¹nxe³hi¹nu¹ta²kxai³lu² Le³vi²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ a³li³lah¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
A³li³lah¹xa³kxan²ti³ a²si³yah³lu¹tai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²e¹nãu³u¹tai²na² ãh¹-
yũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Me³ki³se³te²kah³la² i³ha¹txi²hi¹nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² tẽ³sxã³ wã²nhũ²xai³kxa²
Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² ã³hũ¹tãu³a² Le³vi²ah³lu¹tai²li² A³bra³ãu²ah³lu¹ta² a²-
ne³tah²nãu³su² ha²kxai³ yen³kxa² wã²nhũ²xai³kxe³su² ã³hũ¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ha²kxai³ Le³vi²ah³lain²txi³ a²sa³wi³ha³lxi³na² sa²kxai³lu² nxe³te²hi²sen³su²
hã²wxãn³txa³nu² yen³kxa² wã²nhũ²xai³kxe³su² so¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ I³sa³e² nũ³ka³txu¹tai²na² sa²yxo²we¹jau³xu¹tai²na²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³nxa² I³sa³e²ah³lu¹tai²na² a²ki³lha³lxa²khai³su² ka³-
lxa¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². A²nxe³sxã³ ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ Le³vi²ah³lo²su²

ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su²
A³rāu²ah³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹la²kxai³lu² A³rāu²ah³lo²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹kxe³su² a²hxi²-
kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² a²yo²ha³kxa¹ nxe²
kāi³ū¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³. Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹-
sxā³ i²nē³kxe³nū³su² hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3tū¹nhē³ke³la³te²kxai³ A³rāu²ah³lu¹tai²na²
wa³ka³la² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹kxe³su² ā³nhī³nx2na³la². Me³ki³-
se³te²kah³la² a²wē³no³kxa² yū³hī³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹tah¹lxa¹
hai³txi³ ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 12Nxe³ha²kxai³la¹ a²nū²a² i³ye³ū¹nhē³kxa²
he³la³kxa² ā³lxa³txi³ i³ya³kxai²nān²tu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹kxi³-
jau³xa² yau²ā³lxi² wē³non³jau³xa² i³ye³kxi²nūn³tu¹wa². 13Nxe³sxā³ Je³su²jah³la²
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² hai³txi³ Le³-
vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³sxa³wa². A²lo³nu¹tai²li² Ju³ta²jah³lu¹tai²na²
a²ne³tah²nāu³xai³la¹wa². A²nxe³tū³ka³txu¹txai²na² kxā³kxai³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³-
na² yen³nāu³a¹ a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹kxe³su² o²la³kxain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².
Le³vi²ah³la² a²ne³tah²nāu³xa² so¹lxi³ o²la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 14Jā¹-
nxe³sxā³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² Ju³ta²jah³lu¹ta² a²ne³tah²nāu³su² a²li³lah¹sxā³
txon¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³nē³jau³xu¹-
tai²na² e³kxi²nē³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³xa²
so¹lxi³ nxe² o²la³kxi²si¹jau³nū³su² kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Me³ki³se³te²kah³la² yā¹nxe³jah¹lo²su² jau³su²

15 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²ai²na² wā³nxīn¹-
ti³ i³ye³ūh¹jah¹la² ā³lxi³jah¹la² yū²na³la². Me³ki³se³te²kah³la² yā¹nxe³te²
he³la³kxa² yāx¹te²la³wa². 16 Hai³txi³ yuh³xai²nān¹jau³xa² i³hxi²ka¹ti³hi¹txa³-
wa². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² yxau²sa²tē³ha²kxai³ ya³lu²ju³ta² yū³jah¹lo²sxa³wa².
17 A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² Je³su²jah³la² kāi³-
ti³hit¹jau³su² i³yau¹ū³nhē³ta¹hxai²hē¹la². I³yau¹ū³nhē³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tē³-
in¹tu¹wi¹. Me³ki³se³te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
18 Kxā³nxai³tā² wān³txa² kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²kī³tai¹ti²tu³wa².
Ain³kxi²kī³kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³tai³tā² hxi²kan¹txi³ ā³wa²su¹tū¹-
nhē³lxa³tai¹ti²tu³wa². Wān³txai³tā² kāin² wā³nxī¹nxa³kxan²ti³ ha³lo²a²
wi¹ju³ta³nū³a² wah³nxe³kī³tai¹ti²tu³wa². 19 Nxe³kxa² ha³tih³nāu³ān²tu³
Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² tah²yau³xan²tu³ ain³kxi²kī³tai¹ti²tu³wa².
A²nxe³jau³jau¹xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² hxi²kan¹txi³ ā³wa²su¹tū¹nhē³-
na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² wah³nxe³kī³tā³la².
20 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²wān³txi³khai³xa²
i³ye³sxā³ i³ye³ūh¹na³la². Kxā³nhxi¹nu¹ta²kxai³lu² A³rāu²ah³la² nū³ka³txa²
a²wa³ka³li³yu³ta²kxai³lu² ā³si³wxe³tāu³a¹ hai³txi³ i³ye³ūh¹jau³xa² yū³ain¹-
ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹sū³na²

yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹-
sū³na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ne³nxē³nai²na² e³te³nah¹lxī¹:

—~Sū³na² Si³yxau³kah³lo²na¹xai²na² ā³sen³sai¹sxā³ kāin²jah¹la² yū²-
nxa³kxan²ti³ txai²na² so¹lxī³ i³ye³a¹wi¹. Hai³txi³ Txa²wān³txai²na²
i³yat¹jah¹lo²txā³wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ wxāi²kxai³ Txa²yen³nāu³ai²-
na² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²te³in¹tu¹wi¹.

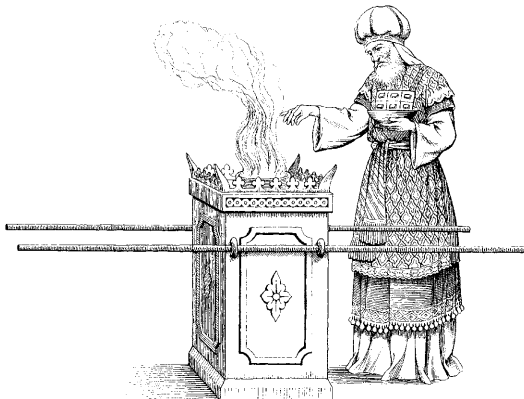
Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²²Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah¹lo²kxai³ i³ye³ū¹nhē³kxe³nū³su² wi¹khai¹jau³xai²la¹wa².
Wi¹lha²tē³na³la². Je³su²jah¹la² hxi²ka² yxau²sa²tē³ki³sa³kxai³ yxo²i²ki³jau³xai²la¹wa².

²³Nxe³ha²kxai³la¹ kxā³kxai³ A³rāo²ah³la² sa³wi³ha³lxī³nu¹tai²na² a²nū²-
a² i³ye³ūh¹tū³ka³txu¹tai²na² ka³lxā¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nū²nāu³a²
ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³yah³lxī³te³ju²hē³la². Ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³yah³lxī³ha²kxai³
hxi²kan¹txi³ o²la³kxi²sa²tē³yah³lxī³te²sxa³yu²hē³la². ²⁴Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³-
lo²kxai³lu² ka³ten³su² yxau²sa²tē³ha²kxai³ a²wa³ka³la² ā³na¹sxā³ a²nū²a² ā³xa²
a²wē³not³jah¹la³nū³a² yū³te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ a²nū²-
a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹sa²tē³nē³na³la². ²⁵Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
whāi²na¹ sa²hau³kot³sa²tē³ū¹nhē³na³la². A²nū²a² i²li³te²a²:

—~Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³te²nān²tu³
Je³su²jah³la² ā³tū³kxai²nān²tu³ hai³txi³ sa²yxo²ā³hī³nx²nxa³wa². A²ē¹na²
sa²hau³kot³sa²tē³ū¹tu¹wa². Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³su²
yxau²xai²na³la². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ā³non²ta³kxi²si¹nhē³jau³su² i³ye³-
kxi²sa²tē³na³la², Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na² ain³kxi²sa³kxa³.

²⁶Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wa².
Yxaih¹ju³ta² yū²nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sxa³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³te²nū³-
ka³txa² sa²hait¹so²sa²tē³na³la². Hā²wxān³txa³nū² oh³nāu³nū¹ka³na¹ ka³la³xi²sxā³
wxi²kin³ti³ton³sa²tē³ū¹na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jah¹lain²txi³ i³ye³ū¹nhē³-
jah¹lo²lxī³ ha²kxai³ wain³na³la². ²⁷Jā¹nxe³jut³su² yuh³xai²nān¹te²nū²a² wā³nxīn¹ti³
i³ye³ū¹hain¹te²su² te²a² hai³txi³ te²yāx¹jah¹lo²sxa³wa². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²

(Ebreus 7.27)

nũ³ka³txai²na² te²nã²tu³ nxe² kã³te²ju²hẽ³la². Nxe³te³nah¹lx¹, a³lan²ta² hã¹-
 nxe³ti³xa¹ ka³yxuh³xa² wi¹te²a² tẽ³sã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹te²ju²hẽ³la². Nxe³ju³ta²
 txa²nũ² a²kõ³nxe³ti³ kã³ju³khai³xa² ã³wa³su¹te³lhxã³ ã³hũ¹sã²nũ²la² hã²wxã³txã³
 a²nũ²a²nã³xa² a²yo²ha³kxa¹ kõ³nxe³ti³ kã³yah³lx¹ju³ta² ã³wa³su¹si¹jau³nũ³-
 su² Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹te²ju²hẽ³la². Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³la² yã¹lah¹lo²sxa³wa².
 Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ yen³kxa² Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³hũ¹ka³tu³ti¹
 a²nũ²khai³xa² wã²nxũ¹ ã³hũ¹ha²kxai³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³ka³lxã¹txi³
 ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². ²⁸A²kxã³nxa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³-
 xu¹ta²na² i³yau¹ũ³nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nũ²ai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²ẽ¹nã³a²
 au³txi³nã³a² a²kõ³nxe³kxe³su² yũ³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe²yain¹kxa² ha³ta³nxã²txi³
 Txa²wã¹sũ³na² yen³nã³a² a²nũ²a² wã²nxĩ¹ti³ i³ye³ũ¹jah¹la¹nũ³a² i²sã³ so¹-
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wã³txa² i³ye³ũ¹nhẽ³jau³xa²
 ã³ta³lo³hẽ¹lsxã³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² A²ta²-
 hai²na² i²sã³ so¹ta¹hxai²hẽ¹la². I²sã³ so¹jah¹lai²li² wi¹kã³sã³ yxau²xai²na³la².

Je³su²jah³la² i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹lo²khai³su¹ jau³su²

8 ¹Jã¹nxe³jut³su² Jah¹lai²li² Je³su²jah¹lai²li² wã²nxĩ¹ti³ i³ye³ũ¹nhẽ³-
 jah¹lai²la¹wa². Oh³nã³nũ¹ka³na¹ ã³wxe²sa²tẽ³na³la². Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³ai²na² a²wi¹nẽ³tã³a² ã³wxe³sã³ ha³lo²a² whã¹-
 na¹ a²wa³kxẽ³ton³yah³na³la². ²Kxã³nxai³ta² a²nũ²a² i³ye³ũ¹jah¹lai²na²
 a²hxi²kan¹te²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² yuh³xan¹thi³na² wi¹khaix¹thi³na²
 ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² ne³nxe³na² i³ye³kxi²ha²kxai³ a²nũ²-
 a² i³ye³ũ¹jau³su² i³ye³kxi²ha²kxai³ nxe³si¹jau³nũ³su² ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la².
 Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² oh³nã³a¹ Sũ³na² ha³-
 lo²khai³xa² ã³wih¹ka³tu³ Sũ³nu²kxai³lu² i³ye³ũ¹nhẽ³na³la².

³Jã¹nxe³jut³su² I³sa³e² nũ³ka³txa² wã²nxĩ¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹ju³ta² a³la³-
 kxain¹te²ju²hẽ³la². Ju³te²a²nã³xai²na² hxi²ka² i²sã³ so¹jah¹lo²su² te²ju²hẽ³la².
 Nxe³ha²kxai³ i²sã³ so¹kxah¹lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² yuh³xai²nã¹ta²
 yen³kxa² tẽ³sã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹ha²kxai³ ka³yxuh³xa² wi¹te²a² tẽ³nũ²la²
 su²lhxã³ a²ti³ha²yau³khai³xa² Txa²wã¹sũ³na² ã³hũ¹ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la².
 Yen³kxa² hxi²te²nhã²nxa³kxai²nã²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³na² ã³-
 wih¹te²sxa³yũ²hẽ³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² wã²nxĩ¹ti³
 i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ã³ti³si¹jau³nũ³su² ã³wih¹kxai²nã²-
 tu³ yen³kxa² ã³hũ¹hĩ³nx²na³la². ⁴Txa²wã¹ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yũ³te²ju²hẽ³la².
 Moi³se²ah³lu¹ta²na² wã³txa² sa²yo²we¹te²a² yũ³te²ju²hẽ³la². A²nxe³te²nã³xa²
 yen³kxa² Sũ³na² ã³hũ¹ju³ta² o²la³kxi²te²a² ã²la² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sã³ ã²la²
 yũ³ha²kxai³ Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²li² wxã²kan³sã³ yxau³kxi²nẽ³kxan²-
 ti³ hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wã³txa² sa²yo²wet¹si¹jau³nũ³su² yen³kxa²
 ã³hũ¹ju³ta²la³ o²la³kxi²hĩ³nx²nxa³wa². ⁵Oh³nã³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na²
 yxau³thĩ³khai³xa² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sã³ yuh³xan¹ko³xan¹thi³na²na² Txa²-
 wã¹sũ³na² yxau³thĩ³nhũ³na³la². Hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩ³khai³sã³wa².

Yxãn¹ta¹ thî³nhû³na³la². Te²yã¹nxe³jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² î³ye³kxi²ha²kxai³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ain³kxi²so¹ha²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²yxau³na¹thî³na² wã²nã³ũ¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹, wã³la³ka³txa² wxa²-
 ka³la³sxã³ î³ye³kxi²kî³sî¹nai¹ta²su¹. Nxe³te²yã¹thî³nhû³thî³na² we¹txa²hê³li¹.
 Txa²wãn³txa² î³yax¹sxã³ we¹txa²hê¹li¹. Txa²wã¹sũ³nu¹kxai³lu² nxe³ta¹hxai²-
 ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
 yuh³xai²nãn¹ko³xa² yxau³te²kî³na¹xai²na² ã³non²ta³kxi²nê³na³la². Nxe³ha²kxai³la¹
 Je³su²jah³la² yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹ta² sxi²han²tu³ î³ye³üh¹tũ³-
 ka³txai²na² hxi²ka² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ã³non²ta³kxain¹te²ju³hê³la². Yxãn¹ta¹
 Je³su²jah³lo²kxai³lu² ã³sen³sai¹sxã³ ã³non²ta³kxi²nê³na³la². 6Te²yã¹nxe³jut³su²
 yuh³xai²nãn¹te² nũ³ka³txa² î³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txai²li² a²wa³ka³la² kũ³we²ki²la²
 hxi²kan¹yu³jut³sxa³wa². Je³su²jah³la² wa³ka³la² hxi²kan¹sxã³ ã²la² ã³sen³sai¹-
 yuh³na³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² î³ye³kxi²nyhu¹jau³xa² ã²la²
 hxi²kan¹jau³su² na³la². A²nũ²a² kãî³ũ¹hain¹jau³nũ³a² î³hen³txain¹jau³xai³tã² ã²la²
 wi¹lxi² nxe² si³yxau²na³la². Oh³xai²nãn¹te²a² yen³kxa² nxe² si³yxau²na³la².

7Jã¹nxe³jut³su² a²kxã³nxai³tãn¹jau³la³ î³ye³kxi²nyhu¹hi¹nai³tãn¹jau³la³
 wain³kxa²txi³ ai³si¹hain¹ke³la³te²kxai³ wãn³txa² tah²yau³xa² wê³not³jau³nũ³la³
 î³ye³kxi²nyhu¹ai¹nhî³nx²nxa³wa². 8Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ wain³txi³ kãî³ai¹nxa³kxe³-
 su² Txa²wã¹sũ³na² î²ha²kxai³ î³wait³sxã³ e²kxi³ta¹hxai²hê¹la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ Txai²li² Sũ³nu²na¹xai²na² wãn³txa² tah²yau³xa²
 î³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. I³sa³e² nũ³ka³txa² î³ye³kxi² Ju³te²a² nũ³ka³txa² î³-
 ye³kxi² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹. Kãî³üh¹hai¹na¹ju³ta³nũ³a² î³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹.

9 A²kxã³nxa² a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² E³ji²ta²ko³xa² yxau²xai³-
 lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³hi¹nu¹ta²kxai³lu² ta²ko¹xu¹tai²na²
 sa²sai¹si¹hai¹na¹jau³su² wi¹kãî³ũ¹hai¹na¹jau³nũ³a² î³ye³kxai¹na¹hê³li¹.
 Yxãn¹ta¹ Txa²wãn³txa² sa²yxo²wet¹sa²tê³sain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²-
 tu³wi¹. Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³ wi¹kãî³ũ¹hai¹na¹ju³ta² ã³na¹a¹hê³li¹.

10 Nxe³ha²kxai³ yan¹nãu³a¹ wi¹kãî³ũ¹hai¹na¹ju³ta³nũ³a² I³sa³e² nũ³-
 ka³txa² î³ye³kxai¹na¹jau³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹, Sũ³nu²na¹xai²na²
 nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tũ¹ka³txai²na² a²ne³nxe³nai²na²
 î³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² ã³wih¹tu¹wi¹. A²e¹nãu³ai²na² Txa²wãn³-
 txa² tah²yau³nũ³a² ũ³wha²li¹la³kxai¹na¹tu¹wi¹. Txai²na² so¹lxi³
 ta²nxũ¹ka³txai²na² A²sũ³na² Si³yxau³kah³lo²syu¹hai¹na¹tu¹wi¹. Ta²-
 nxũ¹ka³txai²na² Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³sain¹tu¹wi¹.”

11 Nxe³ai¹na¹kxai²nãn²tu³ î³ye³kxi²nyhu¹kxi³jau³xa² yũ²nxa³lho³li¹. Nxe²
 î³ye³kxi²nyhu¹xa³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³-
 lxi³hê¹li¹.” Nxe² î³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. A²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ ã²la²
 î²yxau²xai³lhai¹nha²kxai³ nxe² î³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. Tũ¹ka³txai²-
 na² a²yxo²ha³kxa¹ î²yxau²xai³lhain¹tu¹wi¹. Hxi²ka¹nxa³jah³lo²su²
 ta³nxa² hxi²kan¹khaix¹jah³lo²su² ta³nxa² î²yxau²xai³lhain¹tu¹wi¹.

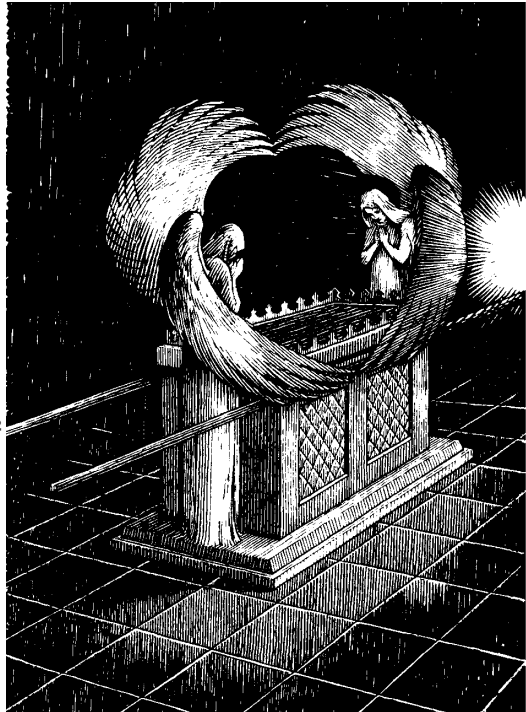
12 Nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kãî³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxe³wã²na³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹³Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³nai²li² wān³txa² tah²yau³xa³ kái³ūh¹-hain¹jau³nū³a² i³ye³kxai¹nh¹na¹ a²wi¹lhi¹nān¹jau³xai²li² ā³wa²sut¹lta³la². Wa³su³txi³ tí³non³sxā³ tí¹ū¹nhē³tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ki³jau³su²

9 ¹A²wi¹lhi¹nān¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²jau³-xa² i³tih³nxe³te²ju²hē³la². Ha³lo²a² sa²nēn¹kxi²thīn³nū³a² a²nū²a² hxi²ka² we¹thi³na² wā²nā³ūh¹te²ju²hē³la². ²Nxe³thi³nai²li² nē³nha¹lin¹thīn³su² te²ju²-hē³la². A²wi¹lhi¹nān¹thi³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹thīn³su¹.” Nxe³te²ju²hē³la². A²nxe³thi³nāu³ai²na² la³pi³āu²tē³na² ūh³wxe³ha²kxai³ me²sa³ka³lo³a² ūh³-wxe³ha²kxai³ yain³ta³nū³xa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹tū³nū³a² ūh³wxe³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². ³Ā³ta³lo³hē¹thi³na² jū¹nxe² si³tah³xan¹thi³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹khaix¹lthīn³su¹.” Nxe³te²ju²hē³la². ⁴A²nxe³thi³nāu³ai²na² kwa³thi³-lē³na² ha³nxe² i³tho³xa² wi¹lū³tho³xa² nxe³tē³na² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³thi³na² yū³te²ju²hē³la². A²nxe³tē¹na² a²tai²na¹ ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² we¹te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ā³xa²sa¹, kai²syē¹na² yū³nūn³te²-ju²hē³la². A²nxe³tē³nai²na² a²tai²na¹ ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ū³ta³lo³hē²kxi²-te²ju²hē³la². Nxe³tē³nai²na² sa²kxai³lu² yen³ka² wi²sxa³-te²ju²hē³la². Wi²sxa³te²a²sa¹. Kwa³ta³lē³na² yain³txu¹tai²na² ma²na³ki³a² ū³whi¹ha²kxai³ A³rāu²ah³lu¹tai²na² a²hi³-sa³ka³txa² ū³hai¹kxi²nha² ai³ka³txai²li² wi²sxa³ha²-kxai³ a²nxe³ta³ka³txai²li² ha³teh³nxā³nxa² wā²nxūh¹ ne³kā³lū³kxi¹xi²te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txah³lxa³ka³lo³a² ū³wha²li¹la³kxi²nha²ka³lo³a² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². A²nxe³sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²-nha²ka³lo³a² ka³lo³ha¹lin¹kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹-txai²na² i³hau³ko³tūh¹te³lhxā³ ain¹jau³su² ū³wha²li¹la³kxi²-nha²te²ju²hē³la². ⁵Nxa²ha¹te¹ kai²syē¹na² a²ne³ka³nah²-nāu³ai²na² a²nū²hū³te²a²

(Ebreus 9.5)

wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³te²a² ha¹lin¹jah¹la²nāu³xa² sxa³ya³te²ju²hē³la². Nxe³te²na² ha³lo²ai²na² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³wa²su¹kxe³su² i³sa²wa²lho¹xi²si¹nhē³te³su² ne³yxau³kxi²ya³-te²ju²hē³la². A²nxe³jut³su² wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² i³yau¹ū¹nx²ta¹ke³la³te²kxai³wān³txa² yxau³ka³lxa³txi³ e³hī³na¹wa². Yxān¹ta² hī¹na² nxe³sa²nxa³nha²wa².

6 Nxa²ha¹te¹ yen³kxai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ hau³ko³ta³lun²te³na³na¹ hā²-wxān³txi³nū² a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹jah¹la² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². A²lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ thī¹nai²na² a²wa³kxan¹thī³na² ā³wih¹xai³to³ta¹hxai²-hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ju³ta³nū³a² o²la³kxi²to³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² au³txi³ si³tah³xan¹thī³nai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² wā³nxin¹ti³ i³ye³ū¹hjah¹la² i²li²te²a² hai³txi³ ā³wih¹to³ta¹hxai²nxā³hē¹la².

Wā³nxin¹ta² hxi²kan¹jah¹la² so¹lxi³ a³lan²ta² kwē³kxa² ko³ka³na³ka³-nat³sxā³ ā³wih¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² ā³wih¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxai²hē¹la², a²ko³nxe³ti³ kâi³nha²ju³ta² sa²wa²su¹si¹jau³sa². Nxe³nū²la² ū³hū¹ka³tu³ti¹ a²ti³ha²yau³xa² nxū¹lxi³ hxi²tē³nha²sxā³ ā³wi²xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ ko³nha²nxa³sxā³ ko³nxe³ti³ kâi³te²li² sa²wa²sut¹lsi¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²ju²hē³la².

8 Nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³yau¹ū³nhē³na³la².

i³yau¹ū³nhē³ka³tu³ta¹ thī¹nai²li² yū³ye²tāu³a² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹-lhin¹khai¹nxe³thī³na² ā³wih¹ki³ju³ta³nū³a² yū³ki³sxa³wa². 9 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³-xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hē¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²kxan²ti³ hai³txi³ txa²wā¹e¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tē³jut³sxa³wa². 10 Ju¹ta²na² sa²kxai³lu² yain³kxi²ki³ju³ta² so¹lxi³ i³na²ki³ju³ta² so¹lxi³ ā³nhxan³ka²-ti²ki³ju³ta² so¹lxi³ i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹nū²khai³xa² so¹lxi³ sa²hau³kot³jau³xai²la¹wa². Wa³nūt³jau³xa² wā²nā³ū¹nhē³lxa³ta³lxa¹ txa²-wā¹yah³la²nāu³xu¹ta²na² nxe² kâi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² wxā³ta¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wā³-nxin¹ti³ i³ye³ū¹nhē³kxe³nū³su² wxā³ta¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ yen³kxa² wi¹kxa² ā³si³wxe³nū¹nhē³ta¹ti²tu³wa². Jā²nxe³sxā³ sxi²ha² o²la³kxi²nū¹nhē³-thī³nai²na² sa²kxai³lu² thī³nā³lxi²na³la². A²kxā³nxān¹thī³nai²tā² a²nū²a² hxi²ka² we¹thīn³su² te²jai¹ti²tu³wa². Yuh³xai²nān¹thīn³su² te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ hī¹-nai²nān¹thī³nai²li² te²yāx¹thīn³su² ti³he¹xai¹nxā³lho³la². Ā²la² wi¹thīn³su² na³la².

12 Te²yā¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² wxā³sxā³ ā³wi¹hī¹na² thī¹na² wi¹khaix¹lthi³-na² ā³wi¹hī¹na² hai³txi³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³bri²ta² a²ti³ha²yau³su² tã³nxa² po¹na² wē³sa² a²ti³ha²yau³su² tã³nxa² a²nxe³jau³xa² tē³sxā³ ā³wih¹-te²sxa³yu²hē³la². A²ti³ha²yau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹jau³nū³su² nxa³wa². Nxe²nxa³ha²kxai³ a²ti³ha²yau³khai³xa² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū²na³la². Ū³hū¹ha²kxai³ ka³tē³na² wi¹tāu³la³ ū³hū¹nhē³ju³ta³nū³a² hau³ko³ta³lun²na²hē³-la². 13 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³brit²su² tã³nxa² pon¹su² tã³nxa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la².

Po¹na² wē³sa² a²sī³na² ū³thūh²hxat3sān²nū²la² a²yā³nū³ka² tē³nū²la² a²nū²a² ī²lī³te²nāu³xa² Moī³se²ah³lu¹taī²na² wān³txa² sa²yo²ā³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²-na² a²nū²khai³xa² a²taī²na¹ nxa³txi³te²ju²hē³la². Nxe³kxai²nān²tu³ a²yā³nū³kai²li² tē³nū²la² wxa²ne³sa²hē¹txai³te²ju²hē³la². A²nxe³ju³taī²li² o²la³kxi²nūh¹kxan²-ti³txa²wā¹nū²ai²na² so¹lxi³ ā³nhxan³ka²ti³te²ju²hē³la². 14Nxe³kxi³te²ju²hē³la². Nxe³kī³kxa² ha³ta³nxān²txi³ Kris²tu³jah¹la³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhi¹nai³tā² a²-ti³ha²yau³khai³xa² ā³nē¹na³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²li² ā²la² kāin²wā³nxin¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹lain²txi³ wā²nxūh¹lxi³sxā³ ya³lu²kxi²-nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³txi³e³kxi²nē³jau³xa² kwa² toh²lxi² e³kxi²nha²sxā³ kwa² o²la³kxi²kī³ju³ta³nū³a² nxe³jau³xai²na² yo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³ nxe²na³la², Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju²-tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wxa²wa²su¹tū¹nhē³na³la². Nxe³te²na¹Txa²wā¹sū³na² ka³ten³yah³la² wi¹lhin¹sxā³ sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³kī³tā³la².

15Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² kāi³ū¹nhē³jau³nū³a² sa²hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxū¹nhē³lha²kxai³a²nū²a² ī²lī³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ so¹kxa² te²kxi³na¹xai²na² yen³-kxa² wi¹te²a² ū³hū¹nhē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tīn³yau³xai³tā² a²wi¹lhi¹na² kāi³ū¹nhē³jau³nū³ai³tā² sa²yo²wet1sxā³ yxau²kī³taī²ti²tu³wa². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ya³lu²kxi²nūh¹jah¹la² Kris²tu³jah¹la² yū³na²hē³la². Yū³-hi¹nai³tā² ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³taī²tā² ne³wā²na³kxi²nē³na²hē³la².

16Nxe³te²ju²hē³la². Kwa³jan³ta² nxe³te²ju²hē³la². A²yen³kxi³khai³xa² sa²ha³la³ti²lho³kxi³jau³nū³a² ū³wha²li¹lhān²te²ju²hē³la². Kxā³nāu³a¹ jah¹la² ū³-wha²li¹jah¹lai¹tā² ya³lu²kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ nxe³hi¹na¹ ū³wha²li¹jau³xai³tā² ī²sxā³ sa²hau³ko³te²ju²hē³la². Ka³te³na² yxau²tāu³a¹ ū³wha²li¹jau³xai²li² ī²sxā³ sa²hau³ko³te²sxa³yu²hē³la². 17Yxān¹ta¹ ya³lu²hi¹na¹ wān³txa² ū³wha²li¹jau³xai²na² wi¹lain³kxi²hī³nx2na³la². Hxi²kan¹jau³sa²hī³nx2na³la². Ka³te³na² yxau²xai³tāu³-a² hai³txi³ hxi²kan¹jau³sa²hī³nx2nxa³wa². 18Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tīn³yau³xai³tā² sa²yo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xai³tā² nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sān²nū²la² Sū³nu²kxai³lu² ū³hū¹-ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ tīn³yau³xa²kxai³lu² ī³hxi²kat1si¹ta¹hxai²hē¹la². 19Nxe³sxā³ Moī³se²ah³lu¹taī²na² te²hi²sen³kxai³lu² tīn³yau³xai³tā² kwa³na³nē³jau³-xai³tā² ī³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². Ī³sa³e² nū³ka³txa² ī³yau¹ū³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³lhxā³ nxe³hi¹na¹ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³ta¹hxai²hē¹la². Po¹na²wē³sa² a²ti³ha²yau³xa² tē³ī¹ ka³bri²ta² in³txa² a²ti³ha²yau³xa² tē³ī² nxe³ta¹hxai²hē¹-la². A²ti³ha²yau³xai²li² tē³nū²la² Ī³yau³xa² tē³ī² o³ve²a² a²wxe³txa² ū³tāu³kxi²so¹sxā³ ū³hē³het3sxā³ tē³ī² ī³so²pa²tū³xa² es³pu²ma² hū³tū³xa² tē³ī² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxā² tū³txā³nxai³tā² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ī³yī³sa²nēn¹kxi² ai² a²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²ti³ha²yau³xai²li² tē³sxā³ ī³yī³sa²nēn¹kxi²lā³ī² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 20Nxe³te²na¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² kāi³ū¹nhē³jau³nū³a² ī³ye³kxi²nē³taī¹-ti²tu³wī¹. Sa²yo²wet1si¹kī³jau³su² kwa³na³nē³taī¹ti²tu³wī¹. A²nxe³jau³jau³xai²na²

ya²la³tu³ye²si¹jau³nũ³su² a²ti³ha²yau³xai²li² tẽ³a¹jau³xin³txi² i³yi³sa²nẽn¹kxi²na¹-
li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Nxe³sxã³ sxi²ha²
Moi³se²ah³lo²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xai²li² tẽ³sxã³ i³yi³sa²nẽn¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
Te²yã¹nxe³sxã³ thi¹nai²na² yen³kxa² wxi²sxa³kxa² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²kxe³-
nũ³a² i³yi³sa²nẽn¹ta³kxi²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². 22 Āh¹ jau³xai²na² nxe³te³nah¹li¹:
—~Ya²la³tu³ yen³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹ a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³ ã³-
nhxan³ka²ti³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ã¹sxã³
ya³lu²kxi²nẽ³sãn²nũ²la² nxe³hi¹na² so¹lxi³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta²
sa²wa³su³tũ¹nhẽ³te²ju²hẽ³li¹. Kwa³na³nẽ³jau³xu¹ta²li² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ko³nxe³ti³ kã³kĩ³kxa² a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²kxi²nũ¹nhẽ³jau³su²

23 Oh³nãu³nũ¹ka³na¹ so¹lxi³ yen³kxa² si³yxau³ka³khai²te²a² yũ²na³la².
Yuh³xai²nãn¹te²a² yen³kxa² a²si³yxau³te²su² te²sxa³yu²hẽ¹la². Hã¹sxã³ a²si³yxau³-
te²hũ³na³la². Nxe³sxã³ a²si³yxau³te²sxa³ha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa²
tẽ³sxã³ ã³nhxan³ka²ti³te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ oh³xai²nãn¹te²yen³kxa² ã³lxi³ha²-
kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³la³ hxi²kan¹txi³ ã³nhxan³ka³ti³te²sxa³yu²hẽ¹la².
24 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² sxi²ha² wã³nxĩn¹thĩ³na² a²nũ²a²
hxi²ka² wet¹lthĩ³na² hai³txi³ ã³wih¹ta¹hxai²nxa²hẽ¹la². Nxe³thĩ³nai²na² hã¹sxã³
wã³nxĩn¹thĩ³nhũ³na³la². Yxãn¹ta¹ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² yxau³ko³xa²
ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ i³ye³tũ¹nhẽ³kxe³su² kã³tũ¹nhẽ³na³-
la². 25 Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²wã³nxĩn¹te² si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
a²nũ²a² i³ye³tũ¹nhẽ³jah¹la² nxe³te²a² sa²kxai³lu² kwẽ³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹ a³lan²-
ta² ye³ka³na³ka³nat3sxã³ sxi²ha² wi¹thĩ³na² ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Ka³yxuh³xa²
a²ti³ha²yau³xa² tẽ³sxã³ ã³wih¹to³te²ju²hẽ³la². Kwẽ³kxa² yxo²ha³kxa¹ ã³wih²xai³te²-
ju²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ju¹ta² yã¹nxe³kã³ti³he¹xai¹nxa³wa².
A²ti³ha²yau³khai³xa² ye³ka³lxa¹txi³ ha³li³hxan³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lxa³hẽ¹la².
Ye³ka³na³ka³nat3sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³na²hẽ³la². 26 Yxãn¹ta¹ ye³ka³na³ka³nat3sxã³
ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lxa³ke³la³te²kxai³ txa²wã¹ha³lo²a² i³yũ¹thĩ³nãn¹te²tu³ Kris²-
tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³ khãuh³lxa³txi³ha²to³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹
ti³he¹nx2nxa³wa². Txa²wã¹ha³lo²a² hxan³nẽ³ju³ta³nũ³a² yxau³son³na³la². Yãn³ta²
hxa³nxa³tã³lxa¹ wxã³kxi²nẽ³na²hẽ³la². Ye³ka³na³ka³nat3sxã³ wxã³kxi²nẽ³na²-
hẽ³la². Wxã³sxã³ ya²lu²kxi²nũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta²
ã³wa²sut¹lsi¹nhẽ³jau³su² nxe³nũ¹nhẽ³na²hẽ³la². 27 A²nũ²su² ka³ten³su² hin¹sãn²-
nũ²la² ye³ka³na³ka³nat3sxã³ yah³lon¹sxã³ ya³lu²ju³ta²nũ³su² yũ³kĩ³te²ju²hẽ³la².
Hã²wxãn³txa³ kã³kĩ³ju³ta² wah³nũ³a² a³ya³ti²nẽ³tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
i³yi¹li²nẽ³tu¹wa². Wi¹lhin¹tã³nxa² ko³txi³hin¹tã³nxa² kã³kĩ³kxa² ya¹nxe³sxã³ i³yi¹-
li²nẽ³tu¹wa². 28 Te²yã¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³na³ka³nat3sxã³
so¹lxi³ ya²lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². A²nũ²a² a²yxoh³ha³kxa¹ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta²
a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²ta³lun²si¹jau³nũ³a² ya³lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². Hã²wxãn³txa³
wã³li²ye¹nx2tu¹wa². Wã³li²ye¹nxa²kxai²nãn²tu³ hai³txi³ ya²lu²kxi²nẽ³na²hẽ³ jã¹-
nxe³sxã³ ya²lu²kxi²nẽ³lxa³lho³la². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te²nãu³xa² wã³li²ju³ta²nũ³a²
wah³nxe³te²su² te²an²tu³ sa¹so¹nẽ³tu¹wa². A²ka³te³na² wi¹tãu³lo³ti³hi¹tẽ³tu¹wa².

10 ¹Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² sa²yo²we¹ta¹n¹hxai²jau³-
xai³tā² yen³kxa² ya²la³tu³kxa² wā²nā³ū¹nhē³kxi³nū³su² nxe³jau³xai²la¹wa².
Ka³te³na² oh³xai²nān¹jau³sxa³wa². Hāi¹nxe³kxe³hū³nhī³nx2na³la². Wān³txa²
ya²la³tu³jau³xa² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³hē³la². A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² nxe²3-
yau¹ū¹nhē³na³la². Ī³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxi¹:

—~Ka³yxuh³xa² wi¹te²a² ĩ³ya²lut1sān²nū²la² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³-
na² ũ³hū¹jah³lxi³hē¹li¹. Kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ũ³hū²xai³jah¹lxi³to³hē¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ jau³jau¹xu¹ta²na² sa²-
kxai³lu² hxi²kan¹txi³ ĩ³wi¹ti³hi¹tē³lxa³lho³la². A²nū²a² ĩ²li³te²nāū³a²:

—~Txa²wā¹sū³na² ā³tī³a¹tū¹xā¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²-
na² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³jau³xu¹ta²na² ĩ³wi¹ti³hi¹tē³lxa³lho³la². ²Nxe³yān¹ta¹
Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² a²nū²a² ĩ³wi¹ti³hi¹ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
ā³tī³te²a² sa²kxai³lu² a²kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² ā³wa²su¹tū¹hī³nx2na³la². Nxe³sxā³:

—~Te²yā¹nxe² kō³nxe³ti³ kái³a¹ju³ta² wāix3ti³nhā²sa²nxa³nha¹. Nxe³-
hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² Txa²wā¹sū³na²
ū³hū¹hxai²kxai³ jā¹nxe³hī³nx2na³la². Ā³wa²su¹thī³nx2na³la². ³Nxe³-
yān¹ta¹ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³nū²la²
Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹to³tāu³a¹ kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² sa²wa²lho¹xi²sxā³
ain³kxa²xai³hī³nx2na³la². ⁴Nxe³ha²kxai³ hai³txi³ po¹na² in³txa² a²ti³ha²-
yau³su² tã³nxa² ka³bri²ta² in³txa² a²ti³ha²yau³su² tã³nxa² nxe³jau³xai²li²
tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū²xai³kxan²ti³ kō³nxe³ti³ kái³kī³ju³ta² ā³wa²-
su¹tē³lxa³wa². ⁵Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹la² a²kan³sxā³ wxā³hī¹nu¹ta²na²
Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² ũ³hū¹nxain¹kxa² ten³nxa²-
nxa³ha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ũ³hū¹nxain¹kxa²
ten³nxa²nxa³ha²kxai³ nxe¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ yuh³xai²nān¹te²su² te²-
na² a²nū²khai³xa² ũ³hū¹san¹kxe³nū³a² āu¹la³kxi²sa¹nhē³li¹.

⁶Txah³lxa³kxa³txa² a²ne³ka³na²nhāu³a² ka³yxuh³xa² sī³na² ũ³thū²-
hxa³tū¹nxain¹kxe³su² ĩ³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹. Te²yā¹nxe³sxā³
a²kō³nxe³ti³ kái³ain¹kxa² ā³wa²sut1sa²si¹hain¹jau³nū³su² ka³yxuh³-
xa² a²ti³ha²yau³xa² ũ³hū¹sain¹kxe³su² ĩ³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹.

⁷Nxēn²nxa³ha²kxai³ ĩ³wa²lū³xi³na¹te³nah¹lxi¹:

—~Sū³na² nxe³txi¹. Ten³nxa²kxe³nū³su² kái³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Wān³-
txa² au³hxain²jau³yai¹tā² wā²nā³ū¹san¹jau³nu³ai³tā² kái³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹.
Kris²tu³jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁸A²wi¹lhī¹nān¹jau³xa²:

—~Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² ũ³hū¹nxain¹kxe³su² tã³nxa² ka³-
yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ũ³hū¹nxain¹kxe³su² tã³nxa² txah³lxa³kxa³txa²
a²ne³ka³na²nhāu³a² ka³yxuh³xa² sī³na² ũ³thū²hxa³tū¹nxain¹kxe³su² tã³-
nxa² a²kō³nxe³ti³ kái³ain¹kxa² ā³wa²sut1sa²si¹hain¹jau³nū³su² ka³yxuh³xa²
a²ti³ha²yau³xa² ũ³hū¹sain¹kxe³su² tã³nxa² nxe³jau³xu¹ta²na² yo²ha³kxa¹
ten³nxa²nxa³ha²kxai³ ĩ³ka³lih³nxā²nxa³ha²kxai³ nxe³nxān²ta¹. Nxe³ta¹-

hxai²hē¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²wān³txu¹tai²na² nxe² au³nē³jau³xu¹tai²na² wain³txi³ sa²yo²we¹thxa³kxan²ti³ i³ka³lih³ta¹hxai²- nxa³hē¹la². 9 Ā³ta³lo³hē¹jau³xai²na²sa¹:

—~Ten³nxa²kxe³nū³su² kâi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li² ā³- ta³lo³hē²ti²sxā³ e³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²e³kxi²sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhī¹na² ū³hū²xai³kxa² a²wē³ta³ te²lxi³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² ā³wē³not3sxā³ ne³ka²ta¹ wxe²na³la². 10 Nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3su² na³la². Nxe³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²- yxo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yo²we¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la². Kris²tu³jah¹la²nū²khai³xa² ye³ka³na³ka³- nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³hī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la².

11 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxin¹ti³ i³ye³ūh¹- te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a³lan²ta² hâi¹nxe³ti³xa¹ sxi²ha² yuh³xan¹thi³na² ā³wih¹sxā³ a²wa³ka³li³lo³kxe³su² o²la³kxai¹nhxai²na²hē³la². Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹kxe³su² o²la³kxain¹to³- hxai²na²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kâi³kxa² ā³wa²su¹jut3su² nxe³te²sxa³yu²hē³la². 12 Hxi²kan¹te²sxa³kxan²ti³nu¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhī¹nān¹te²- tū³ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² a²wah³yut3su² ā³wa²su¹tā³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³a² ā³wxe³ya³ha²kxai³ a²wa³li³kha³lah³lo²lon³ya³ta¹- hxai²hē¹la². 13 Nxe³hī¹nān¹te²tū³ hâi¹sxā³ yxau³sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la². Wah³nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² a²ko¹- ko¹nū³ka³txa² sa²yo²wet1si¹hain¹ju³ta³nū³su² wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la². 14 Jā¹nxe³sxā³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²ai²na² ko³nxe³ti³ kâi³ju³ta² ā³wa²su¹te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²- wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ i³wi¹ti³hit1sa²tē³ain¹na³la².

15 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² te²- yā¹nxe³kxe³hū³jau³xa² e³kxi²nūn³ta¹hxai²hē¹la². A²wi¹lhī¹nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

16 —~Kxā³nāu³a¹ wi¹kâi³ū¹hai¹na¹ju³ta³nū³a² i³ye³yo²ka²la¹- hū³nyhu¹kxi³jau³nū³a² nxe³te³nah¹lxi¹, Sū³nu²na¹xai²na² nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tū¹ka³txai²na² a²ne³nxe³nai²na² i³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² ā³wih¹tu¹wi¹. A²ē¹nāu³ai²na² Txa²wān³- txa² tah²yau³nū³a² ū³wha²li¹la³kxi²na¹tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Ā³ta³lo³hē¹txi³sxā³ āh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Ko³nxe³ti³ kâi³ain¹jut3su² ha²kxai³ sa²yo²ā³sain¹jut3su² ha²- kxai³ ne³wā²na³a¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 18 Jā¹nxe³jut3su² ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² a²yo³ha² ā²la² ū³yho³hi²ki³sa²kxai³ āh¹lxi³sxā³ ū³yho³hi²xi²- ju³ta³nū³a² yū³te²sxa³yu²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² ā³tī³kxi²ki³jau³su²

19Nxe³ha²kxai³lu¹ txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai¹-tā² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³nū¹nhē³lha²kxai³ ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ki³tā³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² nxe³hī¹nān¹te²tu³ hxi²kan¹txi³ Sū³na² e³kxi²to³ki³tā³la².

20Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³ye³ū¹nhē³tū³ka³txa² a²si³yxau³jah³lai¹na² so¹lxi³ thi¹nai²na² wi¹khaix¹lthi³na² ā³wih¹to³te²ju²hē³la². Wā²la² ū³tī¹kxi²ka³-lo³a² ā³ha³nāut¹sxā³ ā³wih¹to³te²ju²hē³la², Sū³na² i³ye³kxi²te³lha³ka³. Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ju³-tan¹te²kxa³yā³lhu² hxi²kan¹txi³ Sū³na² i³ye³kxi²to³ki³tā³la². Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³ti³ yxau²sa²tē³jah³lo²su² na³la². Tih³na² wi¹tih³na² Sū³na² ā³tī³ki³tih³na² yā¹nxe³te²la¹wa². Nxe³te²la³ha²kxai³ i³li³tāu³a¹ Sū³nai²li² hxi²kan¹txi³ i³ye³kxi²-to³ki³tā³la². 21Wā³nxīn¹ta² Si³yxau³jah³la² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹nhē³jah³lan²tu³ hxi²kan¹khaix¹jah³lai²la¹wa². 22Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ā³tī³a³sah¹lxi³wxa². Txa²wā¹ē¹nāu³a² au³txi³ Txa²-wā¹sū³na² wain³txi³ i²nyha¹ya³sah¹lxi³wxa². Nū³kxūn³sxā³ yxo²t²a³sah¹lxi³wxa². Au³txi³ a³la³kxi²nha²ki³jau³xa² ko³nxe³ti³ kai³ki³ju³ta² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³a². sah¹lxi³wxa². Ī³yau³xa² tē³sxā³ wxa²ho³kxi²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ wi¹lhan³kxi²nha²ki³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lhaui³ko³tē³tu¹wa². 23Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² kai³ū¹nhē³ju³ta³nū³a² au³ū¹nhē³tai¹ti²tu¹wa². Nxe³jau³xai³tā² ya²la³tu³ kai³ū¹nhē³tu¹wa². Yxo²t²ki³jau³xai²la¹wa². A²nxe³sxā³ nxū²kwai³lxū¹sxā³ wah³nxe³a³sah¹lxi³wxa². 24Te²yā¹nxe³sxā³ wi¹kai³ūh¹nyhu¹-a³sah¹lxi³wxa². A¹lxi²waun¹nyhu¹a³sah¹lxi³wxa². Ju¹tai²na² ā²la² kai²non³sxā³ i³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹a³sah¹lxi³wxa². 25Ī³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹te³-lhxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yah¹lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² wxa²ha³tih³nāu³a² ju¹tai²li² ā³na¹ain¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³a³sah¹lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹jah³la² a³ka³nxi²sxā³ wā³li²ju³ta² yxau³son³na³la². Wā³li²-kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kai³tā³nxa² wi¹lhin¹sxā³ kai³tā³nxa² nxe³ki³ju³ta² a³ya³txi²nē³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ i³nxū²kwai³lxū¹txi³nyhu¹ah³lxi³hxain¹kxai³ jā¹nxe² ā²la² kai²non³sxā³ kai³nyhu¹a³sah¹lxi³hē¹la².

26Nxa²ha¹te¹:

—~Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i²a¹xā¹. Nxe³na¹ta¹ sa²yxo²wet¹sa²nxa³nha¹. Ko³nxe³ti³ kai³hxai²na¹kxai³ jā¹nxa¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ ko³-nxe³ti³ kai³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹nhē³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la². 27Nxe³yān¹ta¹ wxā³ju³ta²nū³a² yuh³lxi³si¹nhē³tu¹wa². Ko³nxe³ti³ i³yi¹li²nhē³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ yū³nē³tu¹wa². Nxe³sān²ka³tu³ ha³nxe² i³tho³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²-sen³su² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² i³hxa³si¹hain¹ju³ta³nū³a² we³ta¹hxai²hē¹la². Ī³hxa³yain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa³. Te²yā³nxe³ju³ta² ko³nxe³ti³ i³-yi¹li²nhē³kxai²nān²tu³ te²yā¹nxe² i³lhxan³nē³lha³ta²wa². 28Nxe³hxai²na²hē³la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²ā³te²u¹tai²na² ko³nxe³-

ti³ i³yi¹li²hxai²na²hē³la². Ko³nxe³ti³ i³yi¹li²nū²la² wxāi³ti²ye²kxai²nān²tu³
 a²nū²a² ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² te²yā¹nxe² ko³nxe³ti³ i³yi¹li²-
 nyhah¹lxi³kxai²nān²tu³ i³ya²lut¹ju³ta³nū³a² i³yi¹li²yah³lxi³hxai²na²hē³la².

29 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² Ta²ha² ti³ka³la³kxi³hū³nxe²
 sa²yo²ā³kxai²nān²tu³ ā²la² kái²non³sxā³ wxāix3ti³yut3sa²hī³nx2na³la².

—~Kris²tu³jah¹lai²na² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³sxā³ ya³lu²kxi²ju³tai³tā²
 kwa²hāi¹nx2na³na¹. Hai³txi³ txa²wā¹ē¹nai²na² sa²wa³su³tū¹nhē³lxa³lho³-
 na¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ā²la² kái²non³sxā³ wxāix3ti³nha²hī³nx2na³la². A²nū²a²
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹sxā³ i²nē³jah¹lai²na² ko³nxe³ti³-
 hit1sxā³ i³yi¹li²kxai²nān²tu³ ā³wxāix3txi³yut3su² ā²la² kái²no³nhī³nx2na³la².

30 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²na² so¹lxi³ ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta³lo³kxe³su² i³wa³lxī³nha²sxā³
 ũ³yho³hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yā¹nxe³jau³xa²sa¹:

—~Txa²wā¹sū³nu²na¹xai²na² so¹lxi³ a²nū²a²nāu³xa² kái³ain¹kxa² wi¹ta³-
 nxa² ko³nxe³ta³nxa² a³ya³ti³jah¹lo²sa¹i¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²li² txa²wā¹ē¹nāu³a² a³la³kxi²ki³jah¹lai²la¹wa². 31 Jā¹nxe³-
 jut3su² ko³nxe³ti³ kái³ki³kxe³nū³su² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³jah¹la² hxi²ka²
 wa³ka³ton³nē³kxai²nān²tu³ o²khaix1nxe³nē³ju³tai²la¹wa².

32 Nxa²ha²te¹ kxā³nxa² he¹yah³lxin¹ju³tai³tā² sa²wa²lho²xi²sxā³ ain³kxi¹xi¹nha¹-
 jxah³lxi³hē¹la². Nxe³hī¹nai³tā² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i²ah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²ā³te²nāu³xa² kái²n²
 khāuh³lxa³ti³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² ā³na¹yah³lxi³ta¹hxn³nhē¹la². 33 Wxa²ha³tih³ i³nx²a² ko³nxe³te²lo³-
 nx2tai¹nha²kxai³ a²nū²a²nāu³xai²na² yen³nāu³a¹ ko³nxe³ti³ kái³tū¹nx2tai¹nha²kxai³
 nxe³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Āh¹ wxa²ha³tih³ i³nxai²na² khāuh³nxe³nxain¹ju³ta³
 so¹nū¹nx2tain¹sxā³ kwa² wa³ka³ti³lon³nxe³nx2tain¹ta¹hē¹la², Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³la². 34 Sxi²ha² kan²thi³na² wxa²nū³ka³txa²
 ũ³tū¹kxi²nx2tain¹kxai²nān²tu³ i³sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nain¹yah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la².
 Wxa²yen³kxi³khai³xa² nū³kxū³sxā³ so¹kxi¹nx2tain¹kan²ti³ wxa²ē¹nāu³ai²na² hāu²-
 non³sxā³ yxau²sa²tē³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~Oh³nāu³nū¹ka³na¹ yen³kxa² ā²la² wi¹kxa² yū³sa³tū¹xā¹, Txa²wā¹sū³-
 na² hxi²ka²su¹. Hai³txi³ kho³nhxn³nxa³lho³na¹. Nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

35 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ nxū²kwai³lxū¹txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².
 Kxā¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³yho³hi¹-
 nx2ti³tu¹wa². 36 Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wahx3nxe³jah³lxi³hē¹la². Nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹-
 kxai²nān²tu³ yen³kxi³nū³a² au³ū¹nx2ti³jau³xai³tā² ũ³hū¹nx2ti³tu¹wa²,
 Txa²wā¹sū³na²sa³. 37 Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Jū¹nxe² yan¹nāu³a¹ jah¹la² wxā³ju³ta²nū³a² au³ū¹nx2ta¹jah¹la²
 ya²la³tu³ wxā³tu¹wi¹. Hai³txi³ kxā³su² nxa³lho³li¹.

38 Nxe³yān¹ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² yxo²i²sain¹tu¹wi¹. Yxo²i²sai¹-
nha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² i²li³te²a²
sa²yxo²ā³sain¹sxā³ ā³wa³li²kxai²nān²tu³ i³ka³li³kxi²sah¹lxan³tho³li¹.
Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹xai²na² te²yā¹nxe³ki³sxa³wa². Hai³txi³ txa²-
wā¹si³yon³nāu³a² i²sxā³ sa²si³wa²nha²ki³sxa³lho³la². Yxān¹ta¹
sa²si³wa²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² khon³hxa³kxi²nē³lha³-
ta²wa². Yxān¹ta¹ hai³txi³ nxe³ki³sxa³wa². Yxo²i²ki³tā³la². Nxe³ki³sa²kxai³
txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³kot3sxā³ yxau³ya³nhē³na³la².

Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ki³jau³su²

11 ¹Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² wah³nxe³ki³kxe³khai³-
nū³a² ya²la³tu³ wxā³tu¹wa². Nxe³sxā³ yen³kxi³khai³xa² i²ki³sxa³kxan²ti³:

—~Yen³kxi³khai³xai²li² ya²la³tu³tā³na¹. Nxe³hī³ki³tā³la². ²Txa²wā¹-
si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ai¹nha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ i²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

³A²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² hāi¹sxā³ i³ye³ka³tu³
txa²wā¹ha³lo²ai²na² i³yū¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² yxo²-
i²ki³sa²kxai³ ā³ne³wxe³ki³tā³la². Nxe³sxā³ yen³kxa² i²ki³kxa² he³la³kxa²
tē³sxā³ yu³tā³xa² we¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ a²wān³txa² i³ye³hī¹na¹
i³yū¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³tai²li² yxo²i²ki³tā³la².

⁴Nxa²ha¹te¹ A³be²lah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³
yen³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³ah³lu¹tai²na² yen³-
kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³hū¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
yxo²i²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹:

—~A³be²lah³lai²na² yen³kxa² ā²la² wi¹na³na¹. Yxo²i²sai¹nha²kxai³ wi¹-
lhin¹te²lo³txa¹xā¹. Yen³kxa² ũ³hū¹sa³kxa² wi¹li³li¹na¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²
nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut3su² A³be²lah³lu¹tai²na² kxān³su² ya³lu²-
kxan²ti³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ i³tih³nxe³nē³na³la².

⁵Nxa²ha¹te¹ E³no²kah³lu¹tai²na² hin¹hī¹nū¹tai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ta²-
hxai³hē¹la². Yxo²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lu²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ Sū³na²
hxi²kai²na² ā³sa²so¹nū²la² Sū³nai²na² ha³lo²ai²nān²tu³ oh³xai²nān¹ko³xai²nān²tu³
ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la², ya³lu²nxa³kxan²ti³na². Sū³nai²li² yxo²i²sxā³ i³wi¹lxon³kxi²-
ha²kxai³ ā³sa²so¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~E³no²kah³lu¹tai²na² ā³sa²so²nxa³tā³lxa¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
i³wi¹lxo³kxi²sa²tē³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³-
kxai³la¹ yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ā³te³nain¹kxan²ti³
hai³txi³ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². ⁶Jā¹nxe³jut3su² yxo²i²ki³sxa³kxai²-
nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²hī³ki³sxa³wa². Nxe³sxā³:

—~Txa²wā¹sū³na² ā³tī³a¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

—~Txa²wā¹sũ³na² ya²la³tu³ ka³ten³su² yxau²na³na¹. Txa²wā¹sũ³nai²li² ã³te³na¹kxai²nãn²tu³ wi¹li²sa²sxã³ ain³kxi²sa³tũ¹xã¹. Nxe³ki³jau³su² yxo²ĩ²-ki³kxai²nãn²tu³ Txa²wā¹sũ³na² i³wi¹lxo³kxi²hĩ³ki³tã³la².

7Nxa²ha¹te¹ No³e²ah³lu¹tai²na² te²yã¹nxe³nũ³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹-la². Txa²wā¹sũ³nu²kxai³lu² wãn³txa² an³txi³jau³su² ha³lo²a² ko³ton³kxi³nũ³su² jau³jau¹xai²na² au³ta¹hxai²hẽ¹la². Ko³ton³kxi³ju³ta² i²xa³ta³lxa¹ Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²yxo²we¹tũ²la² na³vi²o²tẽ³na² ar²ka³tẽ³na² a²sxe³xa³ka³lxa² whã¹na¹ a²wẽ³ha³lxa² whã¹na¹ ã³wih¹sxã³ yxau³-ka³lo³nũ³a² txon³ ã³si³wxe³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ kãin² wẽ³hã¹ha²kxai³ i³yau³xa² kãin² hũ³tha²kxai³ nxe² ã³si³wxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³kxan²-ta² No³e²ah³la² wẽ³ha³lxi³yu³ta² so¹lxi³ i³yau³xa² ka³ten³ta² hãu¹yxa²xai³lhxã³ yxau³ah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ ya³lun¹txa²hxn³kxan²ti³nũ¹ No³e²ah³la² wẽ³ha³lxi³yu³ta² so¹lxi³ ka³ten³ti³ yxau³ah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²-wā¹sũ³na² wãn³txa³ jau¹xa²kxai³lu² No³e²ah³lu¹tai²na² yxo²i²ha²kxai³ nũ³ka³txi³ ã³xa² yxo²i²ai¹nxa³te²a² nxe³ye²ha²kxai³ nxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

8Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²hẽ¹la².

—~Ha³lo²a² tah²ko³nũ³a² ũ³hũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹. A³li³sxã³ ã³nxain¹tãu³a² ũ³hũ¹nxa²-ha¹jen³nũ³a² wain³txi³ au³ũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na² i³ye³kxi²jau³su² ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² yxo²i²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ ha³lo²a² tah²ko³nũ³a² ai³ũ³na² i²xa³kxan²ti³ a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² a²ha³lo²khai³xu¹tai²na² ã³sxã³ ai³ta¹hxai²hẽ¹la². 9Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sa²tẽ³ha²kxai³ ha³lo²a² tah²ko³xa² Txa²wā¹sũ³na² ũ³hũ¹jen³nũ³ai³tã² kwa²hã¹nxe² yxau² ã³la³kxi²sa²the³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²wẽ³sa² l³sa²kah³lu¹tai²la³ha²kxai³ a²sa³wi³sa² Ja³ko²ah³lu¹tai²la³ha²-kxai³ ha³lo²a² ko¹xai²na² sxi²ha² ka³yxuh³xa² wã²la² we¹thi³na² kwa²hã¹nxe² yxau² ã³la³kxi²sa²the³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² jau¹xu¹tain²-txi³ ain³kxi²sxã³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 10Jã¹nxe³jut3su² A³bra³ãu²ah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² sxi²je³na² ta²hi³na² wah³nxe²sa²thet3xai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²-nxe³thi³nai²na² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² thi³nũ³ai²na² i³hau³kot3sãn²nũ²la² txon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thi³na² txah³lxa³kxa³txa² a²si³yxau³tãu³a² au³tũ³whxe³-ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³kho³te²sxa³yu²hẽ³la². Jã¹nxe²na³la². Nxe³thin³thi¹nai²li² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² wah³nxa³kxi²xai³ta¹hxai²hẽ¹la².

11Nxa²ha¹te¹ Sa²ra³ka³lxu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² yxo²-i²ha²kxai³ a³ka³lxon¹kxan²ti³ Txa²wā¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² wã¹lxa² we²nxi²ki³lxo³nxe³yah³hĩ¹na¹ wẽh³ni²ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³la² wẽ³-sa² wẽh³ni³ya³ta¹hxai²hẽ¹la², wẽh³ni³kxi³je³na² wa³to²hi²kxan²ti³na².

—~Txa²wā¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi²sa²jau³xai³tã² kãi³ũ¹sa³tũ¹xã¹. Yxo²i²a¹-xã¹. Ta¹ka³lxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 12Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² yah³lon¹khai¹nxe³sxã³ hin¹kxan²ti³ jah¹la²kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³na³kxan²-ti³nũ¹ ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³sĩ³na² i³la³ka² wẽ³ha³lxa² ka³lxa¹kxe³jã¹nxe² a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³

ka³wā³lxa² kxun²nāu³a² ka³yā³la³nū³a² ki³ka³lxa¹ti³te²jai¹tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²ne³tah²nāu³lon³ta¹hxai²hē¹la².

13Ja¹nxe³jut3su² tū¹ka³txi³nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ yah³lon¹sxā³ a³ka³lxon¹sxā³ nxain¹nū²la² ya³lu²te³lhxā³ tāu³a² ā²la² kan²txi³ yo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yen³-kxi³nū³a² Txa²wā¹sū³na² au³ū¹hain¹kxai³tā² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ u²ten³sa²tā³kxi³hū³nxe² a²yen³kxa² u²lan¹te²hū³nxe² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

—~Yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ko³xai²na² hai³txi³ txa²ha³lo²khai³sxa³-wi¹. Hāi¹sxā³ ai³la¹ko³xai²la¹wi¹. Ten³sai¹nhxai²nxa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14Nxe³sxā³ jau³jau¹xai²na² nxe²e³kxain¹tū³ka³txa² e³la¹ ha³lo²a² tah²ko³-xa² yxau²khai³ain¹ko³nū³a² ā³ten³ye¹nx2tain¹na³la². 15Hai³txi³ ta³ko¹xai²na² yxau³ai¹nhxai²ko³xai³tā² a³li³ain¹ko³xai³tā³ ā³wā³li²sxā³ yxau³xain¹te³lhxā³ te³-nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Te³nain¹ke³la³te²kxai³ ā³wā³lai¹nhī³nx2na³la². Nxe³yān¹ta¹te³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 16Nxe³yān¹ta¹ ha³lo²a² yxau³khai³xain¹ko³nū³a² ā²la²wi¹ko³nū³a² ā³te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Oh³xan¹ko³xa² ā³te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Oh³-xan¹ko³xa² ā³te³nai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² ā²li²te²sai¹nxa³wa².

—~Txa²wā¹sū³nu²su² nhi¹lxi¹. Nxe³si¹hain¹kxan²ti³ ā²li²te²sai¹nxa³wa². Nxe³kxa²yān³ti³tū³ti¹ sxi²ha² oh³xan¹thī³na² ā²la³kxi²nū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

17Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²i²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hi¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² A³-bra³āu²ah³lu¹ta²na² yo²i²kxe³ju³ta² a³ya³txi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

A³bra³āu²ah³la² wē³sa² a³lxi¹ju³ta² ā³sen³sai¹sxā³ a³lxi²sain¹te²la¹ku¹. Nxa¹-nha¹. Nxe³sxā³ a²wē³sa²khai³xa² I³sa²kah³la² sa²kxai³lu² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹xi²si¹jau³su² i³ya²lu²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²kxi²nū²la² hāi¹nxā¹si¹jau³su¹ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹-lai²na² sa²kxai³lu² kāin² a²ne³tah²nāu³lon³kxe³nū³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yo²a² au³ta¹hxai²hē¹la². I³sa²kah³lu¹ta²li² a²ki³lha³lxan²tū³ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ wēh³ni²sxā³ wet¹ja¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² sa²wa²lho¹xi²-sxā³ ain³kxi²xi²kxan²ti³ wē³sa² nū¹ta² ki³lha³lxa²khai³xa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te³lhxā³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 18Kxā³nhxi¹nai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²-ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³la² a²ne³nxē³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~A³bra³āu²ah³lāi³. Wxa²ki³lha³lxa² I³sa²kah³la² so¹lxi³ we¹tin¹jah¹la² ka³lxa¹tū³ka³txi³su² txon¹tu¹wi¹. Kāin² a²ne³tah²nāu³lot3tu¹wi¹. Nxe³ta¹-hxai²hē¹la². 19Nxa²ha¹te¹:

—~Txa²wā¹sū³na² hxi²kai²na² sa²kxai³lu² txa²wē³sa² ya³lu²kxi²sa²-kxan²ti³ ka³ten³ta³ i³sa²yxau³xi²sxā³ ka³ten³yah³lo²nū³a² ū³hū¹xi²sa²tū¹xā¹. A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ti¹ a²nū²a² ya³lu²-te²nāu³xai²na² I³sa²kah³lo²kxai³lu² ka³ten³ta³ i³sa²yxau³xi²kxe³hū³nxe² A³bra³āu²ah³lo²kxai³lu² ka³ten³ta³ so¹kxi²xi²ta¹hxai²hē¹la².

20Nxa²ha¹te¹ I³sa²kah³lo²kxai³lu² yo²i²ha²kxai³ a²wē³ha³lxi³khai³xa² ha¹lin¹te²-kxai³lu² tē³sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹ju³ta³nū³a² au³ya³ta¹hxai²hē¹la². Wē³ha³lxa² a²i³lxa² Ja³ko²ah³lo²su² ha²kxai³ E³sa³u²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ te¹yā¹nxe³sxā³ Ja³ko²ah³lu¹tai²na² yxo²i²jah¹-
lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² yah³lon¹sxā³ ya³lu²te³lhxā³
tāu³u¹tai²na¹ Jo³se²ah³lu¹tai²na² wē³ha³lxa² a²ne³tah²nāu³lot3te³lhxā³
i³kaix1ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²na² tē³lxi²sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² wi¹-
lxon³kxi²nūh¹ju³ta³nū³a² au³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³lu²
Ja³ko²ah³la²kxai³lu² tāu²nxa² ũ³haik1ka³txa² ũ³hī¹nha²sxā³ yxau³sxā³
Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lu¹tai²na² yxo²i²nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
yah³lon¹sān²nū²la² ya³lu²ju³ta² yau³son³tāu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txa²
i³kaix1sxā³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². I³ye³kxi²sxā³ au³ain¹te³nah¹lxi¹, I³sa³e²
a²nū³ka³txa² E³ji²ta²ko³xa² a³li³sxā³ ih³hain¹ju³ta³nū³a² au³ū¹hain¹ta¹-
hxai²hē¹la². Au³ū¹hain¹ka³tu³ti¹:

—~Txai²li² ya³lu²na¹ju³ta² yau³son³na³li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ya³lu²-
na¹kxan²ti³ ta²ko¹xai²na² E³ji²ta²ko³xai²na² a³li³hxan³yah³lxin¹tāu³a¹
txa²su³a² ya³lu²na¹ta³su³a² ā³tē³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wi³na² a²hā³ka³na² khai³su² ye³-
te²kxai³lu² a²wē³sa² Moi³se²ah³lo²kxai³lu² kwēn¹ta² a³li³lah¹jah¹la² so¹sxā³
hāi³a² sa²no¹wxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ya³ha²kxai³
nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tā³tī¹tāu³a²
hāi³a² sa²no¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

—~Wē³sai²na² wi¹khaix1te²la¹xā¹. Ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³lai²na² wān³-
txi³su² i³ye³kxi²sain¹jau³xai³tā²: “Wxa²wē³ha³lxa² in³txi³su² kxai²nān²tu³
su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹.” Nxe³jau³xai³tā² yuh³lxi³ya³sa²nxa³nha¹. Sa²yxo²ā³ya³-
ha¹tū¹xā¹. Ya³jau³su² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ya³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ kxā³nāu³a¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² in³txi³lon³tāu³a¹ Txa²wā¹-
sū³na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

—~Fa³ra³o²ah³la² a²ka³ne³lxai²na² wē³sa²ki³lot3sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.
Ā³na¹a¹tū¹xā¹. 25 I³sa³e² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ kāin²
khāuh³lxa³txi³nyhain¹kxan²ti³ te²ya¹nxe² khāuh³lxa³txi³nhain¹kxa² ya¹nxe²
nxe³ju³ta² ten³sa³nha¹. “Kō³nxe³ti³ kái³a¹kxe³su² i³wi¹lxo³kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³-
na¹jau³su² ten³sa²nxa³nha¹. 26 Nxe³sxā³ E³ji²ta²ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lai²na²
sa²kxai³lu² a²yen³kxa² ũh³wxe³ain¹kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ũ³hū¹sain¹kxan²-
ti³ ten³sa²nxa³nha¹. Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³
ten³sa³nha¹. Nxe² o²la³kxi²na¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³txi³sain¹ta³nxa²
kō³te³kxi²sain¹ta³nxa² nxe³sain¹ju³ta³nū³a² ā²la² wai³nhī³nx2na³na¹.
Kxān¹ton³tāu³a¹ a²yo³yhu³ta² wain³txi³ ũ³hū¹sa³tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² ũ³yho³-
hi²sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³ ten³sa³nha¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ E³ji²ta²ko³xa² a³li³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yxo²i²ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² a³li³ta¹hxai²hē¹la². E³ji²tan¹ko³xa²
a²wa³kxēn³yah¹lu¹ta²i²li² kāin² i³an³ta³kxi²kxan²ti³ hai³txi³ i³yuh³lxi³ta¹hxai²nxa³-
hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³jah¹lai²i² i²kxi³te²hū³nxe² ya³lo³txi²sxā³
yxau³xai³ta¹hxai²hē¹la². 28 Jā¹nxe³tāu³a² yxo²i²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³-

txa² sa² yxo² we¹ ta¹ hxai² hē¹ la².

Sa² yxo² we¹ te³ an¹ jau³ kxai³ lu²:

—~Ka³ yxuh³ xa² wi¹ te² a² a²-
ti³ ha² yau³ xa² tē³ sxā³ sxi² ha²
a² yxo² a² a² yxo² hēt³ si² ka³ txa²
ū³ to¹ la³ kxi¹ nha² kxai³ sxih²-
yxo² a² a² yxo² ka³ kxi² ka³ txa²
ū³ to¹ la³ kxi¹ nha² kxai³ a² ti³ ha²-
yau³ xa² tē³ sxā³ kâi³ jah³ lxi³ hē¹ li¹.
Sa² yxo² wet¹ sah¹ lxi³ hē¹ li¹. Sa²-
yxo² wet¹ sah¹ lxin¹ kxai² nân² tu³
wi¹ lhin¹ sxā³ yxau³ yah³ lxin¹ tu¹ wi¹.
Yxân¹ ta¹ sa² yxo² wet¹ sah² lxin³-
kxai² nân² tu³ wxa² wē³ sa² in³ txa²
wē³ sa² hxi² kan¹ te² nâu³ xa² a² yxo²-
ha³ kxa¹ i³ ya² lu¹ tai¹ nha² ta² wi¹.
Yxân¹ ta¹ a² ti³ ha² yau³ xai² li² sxi² ha²
ūh³ yxo² hē¹ jah³ lxin¹ kxai² nân² tu³
i³ ya² lu¹ tain¹ ju³ ta³ nū² a² yū² nxa³-
lho³ li¹. Txa² wā¹ sū³ na² wân³ txa²
kxā³ nxi³ kxai³ txa¹ hxai² hē¹
nxe³ jau³ kxai³ lu² yxo² i² ha² kxai³
wain³ sxā³ kâi³ ta¹ hxai² hē¹ la².

29 A² lan² nū³ tâu³ kxai³ lu² Txa²-
wā¹ sū³ na² wân³ txa² yxo² i² ha² kxai³
Moi³ se² ah³ lu¹ tai² na² hi² sen³ kxai³ lu²

I³ sa³ e² nū³ ka³ txa² a² yxo² ha³ kxa¹ i³ ye³ na² kah³ je³ na² i² yxo² ha³ ti³ sa¹ yah³ lxi³ ta¹-
hxai² hē¹ la². I³ ye³ na² tūh³ na² i³ nxū² kwai³ hai¹ tūh³ na² i³ nxū² kwai³ tet² tūh³ nu³ su²
ha² kxai³ i³ yxo² ha³ ti³ sa¹ yah³ lxi³ ta¹ hxai² hē¹ la². Nxe³ nxa² ha¹ te¹ E³ ji² ta² ko³ xan¹ tū³-
ka² txa² i³ hi² txi² nyhain¹ sxā³ a² ē¹ nân¹ jau³ xa² nxe³ te³ nah¹ lxi¹:

—~I³ sa³ e² nū³ ka³ txa² i² na² i³ ye³ na² i³ nxū² kwai³ hai¹ tūh³ na² yxo² ha³ ti³-
lhi³ ain¹ na³ na¹. Te² a² yā¹ nxū³ na¹ tū¹ xā¹. Ain¹ jau³ su² kxan² ti³ ā³ nxi³ te² i³
i³ ye³ na² kxai³ lu¹ i³ wa³ nū³ kxi² xi² nha² te³ nah¹ lxi¹ ān³ si³ hē¹ tū³ ka³ txa² i³ lo³-
nxe² i³ ya² lun¹ ta² hxa³ nain¹ ta¹ hxai² hē¹ la².

30 Nxa² ha¹ te¹ kwē³ kon³ ka³ lxa¹ tâu³ an² tu³ Je³ ri³ ko² thi³ na² ko³ nxe³ ti³ kâi³ yah³ lxi³-
thi³ na² i³ ki³ hain³ kxain¹ ta¹ hxai² hē¹ la². I³ ki³ hain³ kxi² sxā³ ye³ ha¹ li¹ ye³ ha¹ li¹ ye³ ha¹ li¹
ka³ na³ ki¹ a³ lan² tâu³ a² i³ ki³ hain³ kxi² xai³ ain¹ ta¹ hxai² hē¹ la². Txa² wā¹ sū³ na² wân³-
txa² yxo² i² ai¹ nha² kxai³ nxe² kâi³ ain¹ ta¹ hxai² hē¹ la². Nxe³ te² kxa³ kxa¹ sxi² je³ nai² na²
ki³ tâu¹ kxi² nha² thi³ na² ki³ kxan² ti³ wā² nxūh¹ lxi³ sxā³ ā³ yxun¹ na³ ah³ lxi³ ta¹ hxai²-
hē¹ la². 31 Nxe² ā³ yxun¹ na³ ah³ lxi³ nū² la². Je³ ri³ ko² thi³ na² yxau² xai³ tū³ ka³ txa² i² na²
ā³ ya² lu¹ ta³ lxi² hxa³ jah³ lxi³ ta¹ hxai² hē¹ la². Hâi¹ nxe³ sxā³ Ra³ a² ba³ ka³ lxa² so¹ lxi³
hin¹ ye² ta¹ hxai² hē¹ la². Nxe³ ta¹ ka³ lxa² yân³ txa² na¹ ko³ nxe³ thin¹ sxā³ o² la³ kxi² ta¹ ka³-

(Ebreus 11.28)

lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ ta¹ka³lxa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ha²kxai³ i³sa³e² nū³ka³txa² a²in³txai²na² sa²no¹wxe³ha²kxai³ wi¹lh¹in¹sxā³kāi³tū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² hin¹ye²ta¹hxai²hē¹la².

³²Nxe³nxa²ha¹te¹ yxo²i²tū³ka³txu¹ta¹na² ka³lxa¹txi³lon³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³-yān¹ta¹ a²yxo²ha³kxai¹ i³yau¹ū¹nx2ta¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Ha³lo²a² a³lu²xa³wa². Ji³tū³āu²ah³lu¹ta¹na² Ba³ra²kah³lu¹ta¹na² Sā³sāu²ah³lu¹ta¹na² Je²tah³lu¹ta¹na² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² Sa³mu³e²lah³lu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² nxe³yah³lxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi³te²nāu³xa² ka³lxa²on³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². ³³Nxe³sxā³ yxo²i²-ai¹nha²kxai³ a²ko¹ko¹nū³ka³txa² nū³kxūn³khai¹nxe³tū³ka³txi³su² nxain¹kxan²t³ wa³ka³ton³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Wain³ju³ta² kāi³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nai²-na² kāi³ūh¹ju³ta³nū³a² au³ū¹hain¹jau³xai³tā² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³yxuh³xa² ha³nxe³lxi³te²a² le³āu²su¹ nxe³hxai²na²hē³la². A²nxe³te²a² a²yxo²a² Txa²wā¹sū³-na² hxi²ka² kwa² ūh³yxo²tū¹ha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹t³ i³so³jī²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

³⁴Ha³nxe²a² i³tho³xa² ū³he³nha³kain¹kxan²t³ hai³txi³ ā³nī³xa³ha²kxai³ wān²-nxa³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³xa² yxo²i²te²na² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² hi³ki²a³la² ha³nxe³lxi³ka³txa² tē³sxā³ wxā³kxan²t³ ka³ten³t³ ih³sau³nain¹-ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²tha²on³khai¹nxe³kxan²t³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ i³nū³kxūn³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² he¹kxi²te³lhxā³ wxā³kxai²-nān²tū³ nū³kxūn³txi³ sa²hxi²ka¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Wa³nūt3tū³ka³txa² wxā³sxā³ wa³ka³t³i³lo³te³lhxā³ wxā³kxan²t³ ih³hain¹ta¹hxai²hē¹la². ³⁵Te²ya¹nxe³jut3su² tu¹txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a²wē³ha³lxa² ya³lu²kxi²ta¹tā² ka³ten³su² i³sa²-yxau³xain¹ta¹hxai²hē¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². Yxān¹ta¹ ā³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³na¹si¹jau³su² i³khāuh³lxa³tain¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

—~Txa²wā¹sū³na² ā³na¹yah²lxan³kxai²nān²tū³ wā²nhxa³txa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ā²la² ain³kxain¹kxan²t³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹kxe³su² ā³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

—~Oh³nāu³nū³ka³na¹ kxā³nāu³a¹ ka³te³na² wi¹yxau³na¹ju³ta³nū³a² wah³-nxa¹tū¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la². ³⁶A²nū²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² ko³te³kxi²nū¹hai¹nha²kxai³ ā³xai²na² po¹na² wā²la² tē³sxā³ u³kxi²tūh³na² wet1sān²nū²la² khāuh³lxa³txi³sxā³ i³ta³lo³wai¹tū¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³xai²na² sa²txai³kxi²sān²nū²la² sxi²ha² kan²thi³na² so¹sxā³ ū³whi¹hi² nxe³sxā³ ū³tū¹kxain¹-yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². ³⁷A²nū²a² ā³sa²nūn³te²na² sa²kxai³lu² yxo²i²ai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² tē³sxā³ ā³nan³sxā³ ā³ya²lut1txa³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² se³ho²ta²ka³lo³a² tē³sxā³ ū³ha³la³jo³li² ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hē¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³t³ kāi³sain³si¹nyhain¹ta¹-hxai²hē¹la², Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³si¹hain¹jau³sa³. Ā³xai²na² sa²kxai³lu² hi³ki²a³la² tē³sxā³ ū³ja³lu³kxi²sxā³ ū³ya³lu¹txa³lxi³yhain¹ta¹hxai²hē¹la², yxo²i²-ai¹nha²kxai³la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³la³ yū²ai¹nxa³ha²kxai³ o³ve²a² wā²la² tē³i² ka³brī²ta² wā²la² tē³i² nxain¹sxā³ ū³whi²kxi²nha²ka³lo³a² we¹tain¹-ta¹hxai²hē¹la². Ā³xai²na² sa²kxai³lu² he³ja³lu²jut3su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Āh¹ ā³xai²na² sa²kxai³lu² kāin² i³kāhūh³lxa³txai¹nha²kxai³ āh¹ ā³xai²na² sa²-
kxai³lu² ko³nxe³thin¹sxā³ kāi³ū¹hai¹nha²kxai³ nxe²xai³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la²,
yxo²i²ai¹nha²kxai³la². 38Ha³lo²ai²na² a²nū²a² yū²nxa³ko³xai²na² ā³nxai³sxā³ ho³-
hai¹nha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā³la³ka³te¹na² yxau³ai¹nha²kxai³ kxi³h³nxē¹na²
yxau³ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Wi¹lhin¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ hxi²kan¹ti³
yuh³xai²nān¹te²a² hxi²ki³kxai³lu² ā³te³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

39Jā¹nxe³jut³su² tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ai¹-
nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ a³ya³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxain¹kxan²ti³ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³ju³ta³nū³a² au³hxai²kxai³tā² so¹kxain¹ta¹-
hxai²nxa³hē¹la². 40Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a²nū²su² ā²la²
wi¹ju³ta³nū³su² ā²la² āu¹la³kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ tū¹ka³txai³ta³lxi³
txa²wā¹kxi³na¹xain²txi³ a²wi¹lhin¹si¹ki³jau³su² ta³lu³ti²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³nu²khai³su² Txa²wā¹wi³nu²su¹ jau³su²

12 1Jā¹nxe³jut³su² txa²wā¹ki³nāu¹xai²na²sa¹. Tū¹ka³txai²na²
yxo²i²ain¹tū³ka³txai³tā² i²nē³lain¹na³la². Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ i³wā³txa³-
kxi²nha¹ki³jau³xai²na² whāi²na¹ ā³na¹a³sah¹lxi³wxa². Ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³tai³tā²
ā³na¹a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxā³ sa³nxe³la³kxi³nāu³xa² kwa² ā³nih³yah³lxi³te²ju²-
hē¹la². Kwa² ā³nih³yah³lxi³kxai²nān²tū³ ā³ni³ha² i³ne³ka³ta³yah³lxi³te²ju²hē³la².
Tīh³na² ne³ki³san¹tīh³na² so¹lxi³ u²kxan²ti³ ten³sa²tā³yah³lxi³te²ju²hē³la². A²wā³-
tāu³a² nxe³ta³nxa² a²wi¹nē³tāu³a² nxe³ta³nxa² ten³sa²tā³yah³lxi³te²sxa³yu²hē³la².
Te²yā¹nxe³te²hū³ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²ki³nāu¹xa² wain³tīh³na² so¹lxi³
ya³nān³ta³ki²la²sxā³ ā³nxai³a³sah¹lxi³wxa². Ko³nxe³tīh³na² ten³sa²tā³a³sah¹-
lxi³txa³hē¹la². 2Je³su²jah³la² so¹lxi³ ten³sa²tā³sxā³ i²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxā³
Je³su²jah³lai²na² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³lhi¹nān¹te²-
tū³ jah³lai²na² so¹lxi³ yxo²i²ki³jah³lai²la¹wa². A²nxe³jah³lai²li² kxā³nxai³kxai³lu²
ū³hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta³nū³a² yān³ta¹ yxau³so²nxa³ta³lxa¹ a¹la³kxain¹kxan²ti³
hai³txi³ i³yuh³lxa³kxi²sxā³ ā³na¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹:

—~Yxan¹nāu³a¹ i³ka³li³sa²ju³ta³nū³a² yū³sa³tū¹xa¹. Nxe³sa³ha²kxai³ hī¹-
na² khāuh³lxa³ti³sain¹ju³ta² hxi²waun³ta³kxi²nha²nxa³lho³na¹. Hi³sa³ka³txa²
i³hxi²ki¹la³kxi²sain¹kxan²ti³ Txa²sū³na² āu²li²sa²nxa³lho³na¹. Je³su²jah³la²
a²e¹nān¹jau³kxai³lu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nū²la²
nxe³hī¹nān¹te²tū³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txa² a²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe²xai³-
ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si²ya³ta¹hxai²hē¹la².

3Jā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³tain¹ju³kxai³lu² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi¹-
xi¹jxah³lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²
i³ān³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nūh¹kxan²ti³ nxū²kwāi³lxū¹txi³ hxi²tha³-
ta¹hxai²nxa³hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² yxo²i² hxi²tha³yah³lxi³txa³hē¹la².
Yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxi³txa³hē¹la². 4Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² nū³-
kxūn³sxā³ sa²yxo²a³yah³lxi³ta¹hxa³nhē¹la². Wxa²ti³ha²yau³xa² ha³li³kxa²
hxa³kxi¹nx²ti³sxā³ ya³lu²kxi¹nx²ti³kxan²ti³ nū³kxūn³sxā³ sa²yxo²ā³-
yah³lxi³ta¹hxa³nhē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tū³ wxa²ti³ha²yau³xa² ha³li³kxa²

hxa³kxi¹nx²ti³kxa²ti³ ya³lu²kxi¹nx²ti³xa³ta³lxa¹ ko³nxe³ti³ kâi³kxe³-
su² nû³kxû³sxã³ sa²yo²ã³jah¹lxi³hê¹la². 5Txa²wã¹sû³na² wãn³txu¹ta²na²
ne³wãn²yah³lh¹n¹thai¹la²? Wî³nu²su² a²ki³lha³lxa²nãu³xai²na² î³yon²ta³kxi²-
te³lhã³ î³kwai²kxai¹te²ju²hê³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sû³nu²kxai³lu²
î³nxû²kwai³lxû¹nû¹nhê³jau³su² î³ye³kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jau³kxai³lu¹:

—~Txa²ki³lha³lxã³. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² î³wai²-
kxi¹nxa²kxai²nãn²tu³ wix¹nha²sxã³ ain³sê¹li¹. Î³kwai²kxi²sxã³
î³tih³nxe¹nxa²kxai²nãn²tu³ yo²î²in¹kxa² yo²î² ã³na¹txa³hê¹li¹.

6 Jã¹nxe³kxe³hû³nxe² txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² hi²sen³su² a²lxi²te²a²
î³wai¹tû¹sa²tê²na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³: “Jah¹lai¹na² txa²ki³lha³lhxu² ti³hi¹ta¹-
tû¹xã¹.” Nxe³te²na² sa²kxai³lu² sa²wai³kxa² wxe³te³lhã³ î³wai¹te²ju²hê³li¹.

Txa²wã¹sû³na² wãn³txu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

7 Wxa²wi³na² yã¹te³hû³na³la². A²wi³nu²su² te²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² î³-
sa³wai³kû¹te³lhã³ î³kwai²kxi²te²ju²hê³la². Wî³na² î³kwai²kxi²kxe³nû³a²
kâi³û¹ha³te²a² yû³te²sxa³yu²hê³la². Te²yã¹nxe³kxe³hû³nxe² wxãi² î³nxai²na²
sa²kxai³lu² khãuh³lxa³txi³nx²ti³ju²ta² î³wai³kxû¹nx²ti³ju²ta³nû³ai²la¹wa².

—~Txa²wên³su² ti³hi¹ta¹ha²kxai³ î³kwai²kxi²na¹xã¹. Txa²wã¹-
sû³nãn¹jau³su² nxe²na³la². 8Txa²wã¹sû³na² wê³ha³lxi³khai³xa²
î³kwai²kxi²ju³ta² kâi³û¹hain¹te²jai¹ti²tu³wa². Wxãi² î³nxai²na² nxe³kxa² yã¹nxe²
kâi³û¹yah³lxan³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sû³na² wê³ha³lxi³khai³su² ti³hi¹txa²lxi³-
hî³nx²nxa³wa². Hãi¹sxã³ ka³yxuh³xa² wê³ha³lxi³hû³nxe² yah³lxi³hî³nxa¹lxa².

9Txa²wã¹wî³nu²khai³xa² wî¹txi³sxã³ we¹tê³jah¹la² î³kwai²kxi²nê³kxan²ti³
sa²nên¹kxi²sa²tê³kî³tã³la². Te²yã¹nxe³kxe³hû³nxe² Txa²wã¹sû³na² Si³yxa³jah¹-
la² ã²la² kãin²khai¹nxe³jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tû¹nhê³jah¹la²
ã²la² kãi²non³sxã³ sa²yo²we¹kî³tãu³lon³kî³tã³la². 10Kho³kho³txi²nê³lhî¹nai³tã²
hxi²kan¹ton³kî³sxa³hî¹nai³tã² jû¹nxa² ha³la³jen¹nãu³a² Txa²wã¹wî³nu²khai³xa²
î³wai³kxi²te³lhã³ î³kwai²kxi²sa²tê³nê³lain¹to³hxai²na²hê³la².

—~Ju¹ta²na² wain³na³na¹. Nxain¹te²jai¹ti²tu³wa².

Te²yã¹nxe³kxe³hû³nxe² Txa²wã¹sû³na² hi²sen³kxai³lu² sa²wai³wai³kxi²sa²-
tê³û¹nhê³lain¹te³lhã³ î³kwai²kxain¹toh³na³la². Nxe³sxã³:

—~Nxe²kãi³û¹hai¹na¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhî¹na¹ju³ta³la³ wã²nhû¹ai¹na¹-
tû¹xã¹. Txa²wã¹sû³na² a²ẽ¹nãn¹jau³la³ nxe²na³la². 11Î³kwai²kxi²nê³ju³ta²
kãi³û¹nhê³tãu³la³ î³ka³li³kxi²nê³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ jû¹nxa² yan¹nãu³-
a¹ ain²ta³kxi²nê³ju³ta³la³ ne³wã²na³kî³sa²kxai³ wain³txi³ kãi³kî³sa²kxai³
txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² hãu²non³nxe³nê³lha²kxai³ nxe²na³la².

Wãn³txa² î³tih³nxe³nê³jau³su²

12Jã¹nxe³jut³su² nxe³ha²kxai³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yo²î²jah³lxi³hê¹la².
Î³nxû²kwai³lxû¹jah¹lxi³hê¹la². 13Te²yã¹nxe³sxã³ wain³tîh³na² so¹lxi³ ã³nxai³yah³-
lxin¹tîh³nû²nû³a² a³ten³jah¹lxi³hê¹la², wain³txi³ yxa²xai³yah²lxan³kxa²yan³txi³sa³.

14Nxa²ha¹te¹ hãu²non³sxã³ yxa²xai³nyhu¹jah¹lxi³hê¹la². Wi¹lhî¹ju³ta² so¹-
lxi³ ya³lo³txi²sxã³ kãi³jah¹lxi³hê¹la². Nxe³kxe³su² kãi³yah²lxan³kxai²nãn²tu³

hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah²lxan³-so³la². 15Wxa²ē¹nāu³ai²na² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² i²khai¹nxe³nha³jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nai²na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹-nx2ti³ju³ta¹ ha³nāu³hi²ye²yah³lxi¹nha³ta²wa². Wxa²nū³ka³txa² a²ha³tih³ i³nxa²wā²nxūh¹lxi³sxā³ kwa²to³toh³lxi³ i³an³ta³kxi¹nyhu¹yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³-ai²na² wā²nxūh¹lxi³sxā³ kwa²to³toh³lxi³ i³an³ta³kxi²nyhu¹yah¹lxin¹kxai²nān²tu³ i³kāi²non³sxā³ wen¹nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²wā³tā³xai²na² yxo²i²sxā³ hxi²-tha²o³nha³ta²wa². 16Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² ā³xa² wa³nī³lon³nyhu¹ah¹lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³te³nxa³te²a² te²xa²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ E³sa³u²ah³lu¹ta²na² te²xa²yā¹nxe² kāi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lu¹-ta²kxai³la¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³la¹ ye³kan¹jah¹lo²su² a³lī³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³ta³lo³hē¹thi¹nai²na² sa²kxai³lu² Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²kxai³-lu¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³lu² he³ja³lu²ha²kxai³ a²yen³kxi³khai³xa² ye³kan¹te²na² a²yen³kxi³khai³xa² tē³nū²la² Ja³ko²ah³la² hxi²ka² ū³hū¹nyha³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³-te³na¹ Ja³ko²ah³la² sa²kxai³lu² yain³txi³yau³xa² tē³sxā³ ū³hū²nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ta² E³sa³u²ah³lu¹ta²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

—~He³ja³lu²sa²te³nha¹. Na¹ta¹ yain³txa² yū³sa²nxa³nha¹. Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ye³kan¹jah¹lo²na¹xai²nān²ta² yen³kxa² a³lxi²sa²nxa³nha¹. Ū³hū¹na¹kxai²nān²-tu³ yain³txa² ū³hū¹sain¹tū¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³kxai³ nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la².

17Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³nū² a²wī³nu²khai³xa² yah³lon¹sxā³ ya³lu²te³lhxā³ nxe³hī¹nu¹ta²na² yen³kxa² wī¹kxa² so¹kxi²ju³ta³nū³a² E³sa³u²ah³lu¹ta²na² sa²-kxai³lu² a²wī³nu²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe² e³kxi²kxan²ti³nū¹ a²wī³nu²su² te²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ wān³txai²na² i³ya¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². E³sa³u²ah³la² kāin²-nān³kxan²ti³ wān³txi³la³ i³ya³txi³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

18Nxa²ha¹te¹ kxā³nhxi¹nu¹ta²na² I³sa³e² nū³ka³txu¹ta²na² nxe³ta¹-hxai²hē¹la². Nxe³te²nāu³xai²na² wā³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txa² ā³tī³sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu²:

—~Wxa²wxai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe² kwa³na³kxain¹-ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²kxai²nān²tu³ wā³lai²na² a²ne³ka³nah²nāu³a² ha³nxe²a² kāin² i³ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² ka³nxa³hi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a²nāu³-xu¹ta²na² i³yuh³lxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ it3ta² waun³txa² i²ah³lxi³ha²kxai³, 19wāi²lhū³ka³txa² i³yau¹je²yah³lxi³jau³xa² ain³kxah²lxi³ha²kxai³ a²nū²a² wān³-txa² yxo²kāin²e³jah¹la² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau¹xai²na² ain¹kxain¹te³na¹ i³yuh³lxi³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Ī³yuh³lxi³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

—~Hāi¹nxā¹sa²sī¹nhē³li¹. E³kxi²sah¹lxi³sīn¹txa³hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²-hē¹la². 20Nxe³ju³ta²na² wān³txa² e³kxi²nyhain¹jah¹lai²na² wān³txa² kāin² i³yon²txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ta² i³yon²txi³nyhain¹jau³-kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

—~Wā³la³ka³txai²li² ka³yxuh³xa² wāi²lot3jah³lxin¹kxa² wxa²wxai³-kxai²nān²tu³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² a²hxi²ki³kxai²li² txah³lxa³kxa² hxi²te³nha²sxā³ ā³tī³jah¹lxi³hē¹li¹. Ā³tī³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³-

xai²li² txah³lxa³kxa² ā³nan³sxā³ ā³ya²lu¹jah¹lxi³hē¹li¹, a³ka³nxi²sxā³
yxau³na¹ha²kxai³lu¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 21 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³-
lhu² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² kāin² i³yo²lha²kxai³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Yuh³lxi³khaix¹lsa³nha¹. Hxi²ka³ta³ta³sxā³ yuh³lxi³khaix¹lsa³nha¹,
Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²jen³su² ha²kxai³lu¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹-
hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut³su² te²yā¹nxe³ka³txa² hai³txi³ ā³tū³yah³lxa³lxa².

22 Nxe²nxa³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³tih³nxe³nx²ti³te³na¹ oh³xai²-
nān¹te²a² ha³lo²a² ā³tū³kxe³hū³nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². Wā³la³ka³txa² Si³āu²ka³txa²
ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³yah³lai²na² a²sxi²je³na² ā³tū³yah³lxi¹-
nha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thi³na² oh³xan¹thi³na² nxe³thi³nāu³a² oh³xan¹te²nāu³xai²na²
ka³lxa¹khai¹xain¹sxā³ yxau²xai³lain¹na³la². A²nxe³thin³nān²tu³ ā³tū³yah³lxi¹-
nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa². Nxe³te²hū³nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². 23 A²nxe³sxā³
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² kxā³nxi²ta² yuh³nāu³a²
yxau²xai³lain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ ya²lun¹txi³ha²kxai³ oh³nāu³nān¹te²a² ha³lo²a²
yxau³ah³lxin¹nha²wa². Nxe³tū³ka³txai²na² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² a²i³lxa²
a²yxo²ha³kxa¹ ū³wha²li¹lah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² ā³tū³yah³-
lxi¹nha²kxai³ ka³lih³khai¹nxe³tū³ka³txa² ā³yā³nū²kxi²kxa² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³
nxe³te²nū³ka³txai²na² nxe³yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na²
yuh³xai²nān¹te²a² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ kāi³yah¹lxi³kxe³su² a³ya³ti²sxā³ wi¹-
lhin¹tā³nxa² kō³nxe³thin¹tā³nxa² nxe² i³yī¹li²jah¹lai²na² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³
yuh³xai²nān¹te²a² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sān²nū²la² ya³lu²kxai²nān²tu³
Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹na²hē³la². Nxe³tū³ka³txa² ā³tū³yah³lxi¹nha²-
kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa². 24 Je³su²jah³lo²kxai³lu² wān³txai²na² tah²yau³xai²na²
i³ye³yxo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² ā²la² i³ye³kxi²nē³na²hē³la². A²ti³ha²yau³-
xa² ha³li³hxn³sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ A³be²lah¹lu¹tai²na²
Ka³i²ah³la² hxi²ka² su²lhā³nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ti³u¹ta²kxai³lu² i³sa²-
wa²lho¹xi²ki³tāu³a¹ nxe³hī¹na¹ txa²wā¹e¹nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²sū³nāi³. A³be²lah¹lu¹tai²na² ya³lu²ti³u¹tai²na² i³wa³lxin³-
txai¹nhē³li¹. Nxe³jau³su² nha²ki³tā³la². Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³
Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu²
ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³kxai³lu² i³sa²wa²lho¹xi²-
ki³tāu³a¹ nxe³hī¹na¹ txa²wā¹e¹nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~Je³su²jah³lāi³. Ya³lu²kxi²nū¹sa²nhen¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²-
wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ne³wā²na³kxi²nū¹nhē³na²hē³li¹. Nxe³jau³su²
nha²ki³tā³la². A²nxe³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³lain²txi³ ā³tū³yah³lxi¹lxa².
25 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² ne³kat¹jah¹lxin¹jau³xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³-
txai²na² ne³kat¹jah¹lxin¹jau³xai²na² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³txa³hē¹la².
Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² I³sa²e² nū³ka³txu¹tai²na² o³nhan¹jau³xai³na² i³yau¹ū³-
hain¹jah¹la² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxain¹jah¹la²
sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yxo²ā³ain¹te³na¹ hxi¹kan¹txi³ ā³nih³sxā³ hāi³-
ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Te²yā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xa²
o³nhan¹jau³xa² ne³kat¹lsxā³ ain³kxi²ki³sān²nū²la² hā²wxān²txa³ sa²yxo²ā³ki³-

ƙƙai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ ā³nih³sxā³ hāi³ki³sxa³lho³la². Txa²wā¹sū³nu²khai³xa²
i³ye³ƙxi²nē³lha²ƙƙai³ nxe³jau³xai²na² ā²la² wā³nxīn¹jau³xai²la¹wa².

26 Jā¹nxe³hī¹nu¹ta²ƙƙai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² jau³jau¹xu¹tai²na²
ne³ka²kain¹jau³xai²na² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xu¹tai²na² ƙāin² ƙa³ta³ta³-
ti³hi¹ta¹hƙai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³nain²txi³
e³ƙxi²to³na³la². E³ƙxi²to³te³nah¹lxi¹:

—~Kxā¹nhxi¹nu¹tai²na² e³ƙxi²na¹hī¹nu¹tai²na² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na²
ƙāin² ƙa³ta³ta³ti³hi¹ta¹hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ e³ƙxi²xi²na¹tu¹wi¹. Nxa¹ƙƙai²-
nān²tu³ yuh³xan¹ko³la³ so¹lxi³ ƙa³ta³ta³ti³hi¹txa³lho³li¹. Yuh³xan¹ko³xai²na²
whāi²na¹ oh³xan¹ko³xai²na² whāi²na¹ ha¹lin¹ko³xai²na² ƙa³ta³ta³ti³hi¹ta¹tu¹-
wi¹. Nxe² e³ƙxi²to³na³la². 27 Nxe³ha²ƙƙai³lu¹ wān³txa² e³ƙxi²jau³xai²na¹:

—~Te²yā¹nxa¹tu¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ū¹nhē³na³la². I³yau¹-
ū¹nhē³te³nah¹lxi¹ yen³ƙxa² a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² i³ye³sxā³ i³yū¹te³nu¹te²a²
a²yxo²ha³ƙxa¹ ƙa³ta³ta³ti³hi¹tu¹wa². Ƙa³ta³ta³ti³hi¹te³na¹ yen³ƙxai²na² a²yxo²-
ha³ƙxa¹ ā³na¹sa²sai¹ti³hi¹tu¹wa². A²nxe³ju³tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³xai²la¹wa².
Hā²wxān³txa³nū² yen³ƙxa² ƙa³ta³ta³ti³hi¹txa³te²a² so¹lxi³ yxau²sa²tē³tu¹wa².

28 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³xa² tah²ko³nū³a²
a²wa³ƙxēn³su² si¹nhē³jau³su² ū³hū¹nē³na³la². Nxe³ko³xai²na² hai³txi³ ƙa³ta³-
ta³ti³hi¹txa³ha²ƙƙai³ nxe³ko³xai²la¹wa². Nxe³jut3su² ha²ƙƙai³ Txa²wā¹sū³na²
sa²nēn¹ƙxi²a³sah¹lxi³wxa². A³lxi²nha²sxā³ sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³wxa². Sū³-
na² i³ƙa³lxih³ju³ta² so¹lxi³ wet¹ja³sah¹lxi³wxa². 29 Jā¹nxe³jut3su² a²ya³la³tu³
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²ƙƙai³lu² ha³nxe²hū³jah¹lai²la¹wa². Ha³nxe²-
a²ƙƙai³lu² yen³ƙxa² ƙo³nxe³ƙxa² i³hxn³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³ƙxe³hū³nxa²
yen³ƙxa² yuh³xai²nān¹te²a² a²yen³ƙxa² Sū³na² hxi²ki³ƙƙai³lu² ā³na¹hxa³tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹ƙxi²ki³ƙxe³su² i³tih³nxe³jau³su²

13 1 A³lxi²waun¹nyhu¹sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² ā³nū²ƙxi²sxā³
yxau³ƙxi²nyhu¹ah³lxi¹nha²ƙƙai³ txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². 2 A²nū²a² wa³-
nū³ta² wxā²te²a² wi¹ƙāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Wxa²yain³txa² wā²nhū² sxa³sxā³
āu³xah³nhīn¹ju³ta³nū³a² hau³ko³ti² nxe³nū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³ju³ta²
ƙxā²nhxi¹nu¹tai²na² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² ƙāi³ū¹hain¹ta¹hƙai²hē¹la².
Nxe³ai¹nhīn¹nu¹tai²na² oh³xan¹tū³ƙa³txa² wi¹ƙāi³ū¹hain¹ta¹hƙai²hē¹la², wa³-
nū³tu³ nxe³ye²nyhain¹ƙxa² ha³ta³nxān²txi³na². 3 A²nū²ai²na² sxi²ha² kan²thi³na²
ū³tū¹ƙxi²si¹hain¹ƙxai²nān²tu³ ne³wā²na³yah³lxi³txa³hē¹la². Ū³tū¹ƙxi¹nx2tain¹ƙxa²
yā¹nxe² wxa²ē¹nāu³ai²na² au³txi³ i³yan³ta³ƙxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la². Ƙhāuh³lxa³-
thi¹nain¹te²a² te²yā¹nxe³sxā³ au³txi³ i³yan³ta³ƙxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la², Je³su²
Kris²tu³jah¹la² ā³nū²ƙxi²sxā³ yxau³ƙxi²nyhu¹yah³lxi¹nha²ƙƙai³la².

4 In³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹ƙxi³ju³ta² wain³na³la². Ā³na¹sxā³ ā³waix3ƙxi²-
nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²txu¹khai³xa² ta³nxa² wxa²in³txi³khai³xa²
ta³nxa² so¹lxi³ ū³whīn¹ti²nyhu¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³lxi³jah¹-
la² ta³nxa² ā³lxi³ta¹ka³lxa² ta³nxa² ū³whīn¹ti³nyhu¹ah³lxi¹nha²ƙƙai³ a²nū²a²

ĩ²li³te²a² kuh³lxa³thin¹sxã³ wa³nĩ³lon³yah³lxi¹nha²kxai³ yxah³lxin¹kxai²nãn²-
tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹nxa²lxi³ha³ta²wa².

5 Yen³kxa² yxo²kwain³tãu³lot3sa²tẽ³ah³lxi³txa³hẽ¹la². Hai¹nxe³sxã³
ha³lo²a² hi¹nho³yah³lxin¹kxa² hãu²non³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².
A²nxe³ju³tai²li² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nẽ³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²nẽ³-
ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

—~Hai³txi³ a³li³kxi¹nx2ti³sxã³ ã³waix3kxi²nx2ta¹ju³ta²nũ³a² yũ³ti³-
he¹nxẽ²nx3tho³li¹. Hai³txi³ sa²yxo²ã³nx2ti³sxã³ ã³na¹nx2ta¹ju³ta²nũ³a²
yũ³ti³he¹nxẽ²nx3tho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 6 Jã¹nxe³jut3su²
nxe³ha²kxai³ nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²ki³tu¹wa². Nxe³ki³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² hxi²nũ¹nẽ³jah¹lai²la¹wi¹. Hxi²waun³-
txi³ki³ju³ta³la³ yũ³nẽ³lxa³lho³li¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
a²nũ²a² ĩ²li³te²a² ko³nxe³ti³ kã³ũ¹nhẽ³kxan²ti³ yuh³lxi³ki³sxa³lho³li¹.
Nxe³hĩ³ki³tã³la².

7 Sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi¹jxah³lxi³hẽ¹la². A²wi¹lhĩ¹na² Txa²wã¹-
sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi¹nx2ti³jau³xai³tã² ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hẽ¹la².
Wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai³tã² ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹lhin¹sxã³ hin¹-
sxã³ yxau³ain¹sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³ hãu²non³sxã³ ya³lu²ain¹na²hẽ³la².
Nxe³kxe³su² ain³kxi¹xi¹sxã³ kan²txi³ yxo²ĩ²ain¹kxai³ jã¹nxe³sxã³ Je³su²
Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²jah³lxi³hẽ¹la². 8 Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu²
yxo²ĩ²ki³jah¹lai¹ta³lxi²na³la². Kxã³non³kxan²ti³ hai³txi³ ã³lxi³to³nxa³-
lho³la². 9 Wãn³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Wãn³txa²
yau³xã³xai²na² tah²yau³xai²na² ĩ²yah³lxan³jau³nũ³ai²na² ĩ²li³jau³xai²na²
ĩ³tih³nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ sa²yxo²we¹jah³lxi³txa³hẽ¹la². Wain³jau³xa²
so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² kãin² thãĩ³ti³la²
a³lxi²nẽ³na³la². Yxãn¹ta¹:

—~Yain³txi³su² wain³txi³ yain³kxi³te²ju²hẽ³. Nxe³jau³jau¹xai²-
na² ĩ³tih³nxe³sxã³ sa²yxo²we¹ki³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ hxi²kan¹ti³
ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tẽ³jau³sxa³wa².

10 Ju³te²a² nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹ti³ ĩ³ye³ũ¹hain¹kxe³su² o²la³kxain¹tũ³ka³-
txa² o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ko³nxe³kxe³su² ã³wa²su¹ju³ta²nũ³a²
o²la³kxain¹kxai²nãn²tu³ ka³yxuh³xa² sĩ³na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹kxai²nãn²tu³
nxe³ta³sĩ³na² ĩ³yain³yah³lxi³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². 11 Hãĩ¹nxe³sxã³ tũ¹ka³txa²-
kxai³lu² a²wa³li³kha³lah³la² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xai²na² a²ti³ha²yau³xa²
so¹ta¹hxai²hẽ¹la². So¹nũ²la² sxi²hai²na² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² wi¹lhin¹thĩ³na²
ã³wih¹nũ²la² a²ti³ha²yau³xan²tu³ tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Tẽ³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na²
ũ³hũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² hã²wxãn³txa³ ka³yxuh³xa²kxai³lu² a²sĩ³na² tẽ³-
sxã³ sxi²je³na² a³li³ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³nũ²la² ha³lo²a² ĩ³hxn³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
12 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² sxi²je³na² a³li³sãn²nũ²la²
ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxn³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³-
ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³li³hxn³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ti³
kãĩ³ki³ju³ta² hxn³kxi²nẽ³ju³ta²nũ³a² ta³lu³ti³nũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Jã¹-

nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³ya²lut¹ju³ta³nũ³a² yau³son³ye²kxan²ti³ hai³txi³ wa³lxi³nhã²nxa³ha²kxai³ wi¹lhit¹sxã³ khãuh³lxa³ti³nũ¹nhẽ³ta¹hxai²-hẽ¹la². Te²ya¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²ai²na² Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ai¹nxa³te²na² khãuh³kxi²nẽ³kxan²ti³ Sũ³nai²na² a²ten³ju³ta² sa²yxo²wet¹sxã³ kãi³sa²tẽ³a³sah¹-lxi³wxa². 14 Yuh³xai²nãn¹ta³ko³xa² ha³lo²a² yxau³ki³ko³xai²na² hai³txi³ sxi²je³na² ha³lo²lo³ki³thĩn³nai²na² yũ³nẽ³lxa³wa². Oh³xan¹thi³nũ³a² wxã³nũ¹nhẽ³thi³nũ³a² so¹lxi³ wah³nxe³ki³tã³la². 15 Jã¹nxe³jut³su² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ã³wa²su¹kxi²nẽ³na²hẽ³la². Nxũ¹nhẽ³lha²kxai³ i³ka³li³kxi²ki³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽ³n¹kxi²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxã³ i³sa²nẽ³n¹kxi²sa²tẽ³a³sah¹lxi³hẽ¹la². 16 Wxa²nũ³ka³txi³nãu³xa² wi¹kãi³ũ¹nyha¹-jah¹lxi³hẽ¹la². Hxi²nũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe² kãi³ũ¹nyha¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i²nx²2ti³tu¹wa². I²nx²2ti³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²sa³wi³ha³lxi²na² wi¹kãi³ũ¹whaun¹nyhain¹na³na¹. I³ka³li¹lxi²-sain¹nha¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe²na³la².

17 Wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². I³ye³kxi¹-nx²tain¹jau³xa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² sa²hau³ko³tũh¹nx²tain¹tũ³ka³txai²la¹wa². Nxai¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³a² wi¹lhin¹si¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³su² o²la³kxi²yah³-nx²ti³na³la². Nxe³nx²tai¹nha²kxai³ sa²yxo²we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³kxi²nha²sxã³ o²la³kxi²nũh¹nx²tain¹tu¹wa². Yxãn¹ta¹ i³ain²ta³kxi²si¹-hain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ i³hau³ko³tũh¹nx²tai¹nxa³lho³la².

18 Txa²wã¹sũ³na² i³nxũ²kwai³lxũ¹si²sa²jau³nũ³a² ten³sa²sĩn¹nha²wa². Nxe³sa²sĩn¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²xai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ nxe³sa²sĩn¹si¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi²sa²tẽ³jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹ẽ¹-nãu³ai²na² au³txi³ e³kxi²nha¹kxi³jau³xa² wi¹lhin¹jau³su² na³la². Wain³ju³ta² kãi³si¹na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sĩn¹nha²wa². 19 Jã¹nxe³na¹jut³su² wa³su³txi³ wã³li²sxã³ i²nx²2tai¹ju³ta³nũ³a² ten³khaix¹sa³nha²wa². Nxe³si¹sa²jau³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³to³hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxã³nhxĩ¹nai³tã² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹-ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ka³tu³ Txa²-wã¹sũ³na² hi²sen³su² Hãun²te²a² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² a²yo³wa³-hxa² ũ³yho³hi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²su² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² o³ve²a² a²wa³kxẽn³yah³lo²hũ³nxe² txa²wã¹wa³kxẽn³yah³la² A²si³yxau³-jah¹lo²lo³ta¹hxai²hẽ¹la². 21 A²nxe³jah¹lo²su² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² i³hxi²ka¹txa²lxi³ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²ten³kxi³su² wi¹lhin¹sxã³ sa²-yxo²we¹jah³lxin¹kxi³nũ³a² i³hxi²ka¹txa²lxi³ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². A²nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² nxe²kãi³ya³nhẽ³tu¹wa². Nxe²kãi³ya³-nhẽ³kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²nẽ³n¹kxi²sxã³ yxau³ki³tu¹wa².

Ã³wa²sut1jau³su²

22 Jã¹nxe³na¹jau³su² wãn³txa² ã³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xa² a³lu²-xa³wa². Yau³ka³lxa²jau³sxa³wa². Nxe³sxa³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²sa²sxã³sa²yxo²wet1sah¹lxi³hẽ¹la². 23 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³lai¹tã² txa²wã³tã³ah³-lai¹tã² sxi²ha² kan²thi³na² ã³ti¹kxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ta¹ kwẽn¹tai²na² sxi²ha² kan²thi³nai²na² ã³wa²sut1sxã³ a³li³xi²na²hẽ³la². Wa³su¹txi³ i³xi²-kxai²nãn²tu³ wxã³si²nx2ta¹tãu³a¹ ã³sa²so¹ai¹na¹tu¹wa².

24 Txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txai¹nhẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²-sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² wxa²hxi²kan¹txi³nãu³ i³nxai²na² nxe³sxã³ txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹nũ³nhẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ I³ta²lya²ko³xan¹te²a²txai²yã¹nxe³sxã³ yxo²i²te²nãu³xa² a²ha³ta³nxa² ã³sa²si¹hã³ũh¹nx2tain¹nũ³na³la².

25 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² thãi³ti³la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²-lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².